

PERSONA DOLLS NUKKUDE RAAMAT

ERASMUS+ PROJEKT 2015-2018
"EVERY CHILD IS SPECIAL"

SISSEJUHATUS

Rahvusvahelise Erasmus+ projekti "Every child is special" tegevused toimusid kolme aasta jooksul aastatel 2015-2018.

Projektis osalesid üheksa partnerit erinevatest Euroopa riikidest:

1. Eesti, Tallinn - Tallinna Suitsupääsupesa Lasteaed
2. Türgi, Izmir - Talatpasa Ortaokulu
3. Bulgaaria, Shumen - Celodnevna Detska Gradina No.1 "Zvanche"
4. Portugal, Amora - CELFF Colegio Guadalupe
5. Kreeka, Sitia - School of Palekastro (Itanou)
6. Poola, Varssavi - Przedszkole 237 Warszawskiej Syrenki
7. Hispaania, Almeria - CEIP Gines Morata
8. Tsehhi, Sardice - Materska skola Sardice
9. Itaalia, Battipaglia - Istituto Comprensivo Battipaglia Salvemini

Projekti põhiline eesmärk on olnud Persona Dolls metoodika võrgustiku arendustöö erinevates Euroopa riikides. Kahel korral - 2015 aasta sügisel Eesti partneri juures ja 2018 aasta kevadel Hispaania partneri juures toimusid projekti raames koolitusüritused. Esimesel koolitusel läbisid projekti partnerid Persona Dolls metoodika baaskoolituse. Teisel koolitusel läbisid projekti partnerid Persona Dolls metoodika koolitaja programmi.

Lisaks Persona Dolls metoodika koolituskeskuste loomisele ja metoodika arendustööle on projekti jooksul toimunud palju erinevusi tutvustavaid ja käsitlevaid tegevusi lastele. Lastega on Persona Dolls metoodikat kasutatud järjepidevalt terve projekti kestvuse jooksul.

Selles raamatus leiab ülevaate projekti partnerite Persona Dolls metoodika rakendamisest ning valiku kõigi partnerite loodud nukkudest ja nende isiksustest.

Iga laps on eriline!

EESTI - TALLINNA SUITSUPÄÄSUPESA LASTEAED

Persona Dolls metoodika on Tallinna Suitsupääsupesa Lasteaias olnud kasutusel juba alates 2011 aastast. Varasemast ajast on meil kasutusel 7 nukku, kellest igalühel on mingisugune füüsiline silmaga nähtav eripära.

Erasmus+ projekti „Iga laps on eriline“ käigus lisandus meile veel 6 uut nukku. Kuna Persona Dolls metoodika eesmärgiks on anda nukkudele võimalikult palju eripärasid, mis peegeldaksid võimalikult suurt hulka meie lasteaia lapsi, siis 6le uuele nukule määrasid

õpetajad sellised eripärad, mida varasematel nukkudel ei ole. Nukud näevad välja täiesti tavapärased aga igalühel neist on kas mingisugune sotsiaalne probleem või muu peale vaadates esmapilgul märkamatuks jääv eripära. Kõik need eripärad peegeldavad

meie lasteaia lapsi. Need on need teemad millega meie lapsed igapäevaselt kokku puutuvad: liigne nutivahendite kasutamine, vähene füüsiline aktiivsus, diabeet, tõsine söömishäire, kõnehäire, sotsiaalne mahajäämus, laste mängu- ja suhtlemise oskused ning lisaks sõjapõgenikust mosleminukk.

Kõik nukud on kolme projekti aasta jooksul külastanud lapsi vanuses 2-7 eluaastat. Oleme planeerinud, et nukutegevused jätkuvad ka peale projekti lõppu. Persona Dolls tegevused on avaldanud aastate jooksul tugevat mõju lastele: laste probleemilahendamise oskus on paranenud, lapsed teevad paremini vahet heal ja halval käitumisel, laste omavahelised suhted on paranenud ja lastel on paremad suhtlemise - ning mänguoskused.

Samuti on lastes suurenenud tähelepanelikkus ning hoolimine kaaslaste suhtes ning on kujunenud hoiak, et erinev olemine on positiivne.

Projekti tegevuste käigus oleme veel lisaks Persona Dolls tegevustele tegelenud laste individuaalsuse väärtustamisega ning erinevuste teadvustamisega. See kõik on avaldanud

positiivset mõju lastele. Lapsed on saanud veel lisaks palju uusi teadmisi teiste kultuuride ja rahvuste kohta, nende silmaring on oluliselt laienenud.

Persona Dolls meetoodika puhul peame kõige olulisemaks mõjuks seda, et lapsed suhtuvad meetoodika

tegevustesse väga positiivselt. Nad võtavad nukutegevusi tõsiselt ning ootavad alati

nukkude külastusi. Tegevused on mängulised ja seega saab lastega lihtsalt ja läbi mängides arutada ja lahendada väga keerulisi aga samas olulisi temaseid. Persona Dolls meetoodika on õpetajale väga kasulik vahend tegeleda järjepidevalt ja just nende probleemidega, mis tema lastegrupis aset leiavad.

Persona Dolls meetoodika, kuna ta toetab väärtuste õpetamist on

jõudnud ka meie lasteaia õppekavasse. Meetoodika tegevused jätkuvad regulaarselt ning loodame ja toetame meetoodika levikut igasse Eestimaa lasteaeda.

EESTI PERSONA DOLLS NUKUD

Nimi: Kristjan

Perekond: Kristjan elab koos oma ema ja isaga. Tal on 2 aastat vanem õde.

Kultuuriline taust: Kristjan on sündinud Eestis, ta ema ja isa on eestlased. Kristjan räägib eesti keelt.

Kus ta elab: Kristjan elab üürikorteris suures kortermajas Tallinna kesklinnas.

Ei meeldi/meeldib/raskusi valmistab: Kristjanile meeldib väga sportida. Tema lemmiktegevused on igasugused sportlikud mängud/tegevused. Meeldib käija spordivõistlustel. Kristjan

käib iga päev trennis. Ta käib ujumas, kergejõustikus ja judos. Kristjanile väga meeldib, kui tal läheb võistlustel hästi ja saab hea koha ning medali. Terve pere on siis tema üle väga uhke. Kristjanile meeldib ka väga käija spordilaagrites, sest ta tahab kunagi saada professionaalseks sportlaseks ning võistelda olümpiamängudel. Kristjani vaatab meelsasti koos oma isaga televiisorist spordivõistlusi.

Kristjanile ei meeldi väga raamtatud ja lugemine, samuti lauamängud ja puzzled. Ta tüdineb neist kiiresti. Meelsamini Kristjan tegutseb aktiivselt. Tal on raske laua taga püsida. Vahest, kui lasteaias tehakse mõnda tööd laua taga, siis Kristjan saab alati väga kiiresti valmis ja siis hakkab tal igav.

Toidud, mis meeldivad, mis ei meeldi: Kristjan sööb kõike. Tema lemmiktoidud on kanasupp ja hakklihakaste. Kristjanile ei meeldi vürtsikad toidud.

Hirmud: Ei ole ühtegi hirmu. Kristjan on väga julge kõiges.

Füüsiline omapära: Kristjan on väga sportlik, ta on hästi tugev, füüsiliselt väga hästi arenenud. Jookseb väga kiiresti on väga vastupidav.

Hiljutine ajalugu: Kristjan on väga hea suhtleja ja tal on lasteaias väga palju sõpru. Kõik lapsed tahavad temaga sõbraks saada ja sõbrad olla. Viimasel ajal tunneb Kristjan ennast õnnetuna. Lasteaias on olnud olukordi, kus mõned poisid käsevad Kristjanil valida, kellega ta täna koos mängib ja tegutseb. Kristjan aga ei taha valida, tema tahab kõigiga sõbrustada. Kristjan on veel kurb sellel põhjusel, et tema isa peab töö tõttu sageli kuni 1 nädal autoga mööda Euroopat sõitma. Kristjan väga igatseb oma isa järele.

Kristjan väga ootab, et pere kolib oma majja, sest siis saab ta endale hoovi, kus õues mängida ja saab oma toa.

Nimi: Ibrahim

Perekond: Ibrahim elab koos oma ema ja isaga. Tal on vanem õde ja noorem vend.

Kultuuriline taust: Ibrahim on sündinud Põhja - Aafrika riigis Liibüas. Ibrahimide pere on islamiuskuga ja tema kodus peetakse kinni islami traditsioonidest. Ibrahimide ema ja vanem õde kannavad alati kodust väljaspool pead katvat rätti. Ibrahimide peres ei sööda sealihaga ja pere peab igal aastal ramadaani, mille ajal pere vanem laps ja ema ning isa paastuvad. Ibrahim räägib araabia keelt, mõned sõnad inglise keeles ja mõned sõnad eesti

keeles.

Kus ta elab: Pere elab Lasnamäel 2 toalises korteris.

Ei meeldi/meeldib/raskusi valmistab: Ibrahimile valmistab raskusi eesti keeles rääkimine ja suhtlemine kaaslastega. Lasteaias ei saa Ibrahim kõigest aru, mida räägitakse ja tehakse.

Ibrahimile ei meeldi lumi ja külm ilm. Ta on harjunud elama sooja kliimaga.

Ibrahimile väga meeldib vaadata raamatuid. Talle meeldib käija koosviibimistel oma kaasmaalastega. Nendel kokkusaamistel saab ta suhelda ja mängida omaealiste lastega, kes räägivad ja saavad aru araabia keelest.

Toidud, mis meeldivad, mis ei meeldi: Ibrahimile meeldivad väga kanast valmistatud toidud ja erinevad köögivilja salatid. Talle meeldivad väga erinevad Liibüa maiustused ja puuviljad.

Ibrahim on harjunud sööma vürtsist toitu, mis talle väga maitseb.

Ibrahimile ei meeldi Eesti toit. Ta ei söö üldse kartulit ja kastet. Ibrahimile ei meeldi lasteaias pakutavad toidud, sest need on väga erinevad toitudest, millega ta on harjunud ja mida tema kodus valmistatakse.

Hirmud: Ibrahim kardab pimedust ja kõva pauku. Ta magab oma ema ja isa voodis, kuna ta ei julge üksi magada.

Füüsiline omapära: Ibrahimil on tume nahk ja süsimustad lokkis juuksed. Tal on tumedad silmad. Ibrahim oskab väga hästi laulda.

Hiljutine ajalugu: Ibrahimide koduriigis Liibüas on kodusõda ja seetõttu väga paljud inimesed põgenevad riigist Euroopasse. Ibrahim tuli koos oma perega aasta tagasi Eestisse. Alguses elasid nad põgenike varjupaigas aga nüüd sai pere endale kasutamiseks 2 toalise privaatse korteri Tallinnas Lasnamäel.

Liibüas oli Ibrahimide isa arst ja ema töötas raamatukogus. Eestis on Ibrahimide isal väga keeruline tööd leida ja perel on seetõttu väga raske. Ibrahim hakkas hiljuti käima Eestis

lasteaias. Ibrahimil on seal väga raske leida sõpru. Ta ei saa teistega suhelda, sest ta ei oska eesti keelt. Ibrahim muretseb, et tal on teistsugused riided, kui lasteaia kaaslastel. Pere riided pärinevad abistajatelt. Ibrahimil perel on väga raske sisse elada sest nad tunnevad, et neid võõrastatakse.

Nimi: Loviise

Perekond: Loviise elab koos vanaema ja vanaisaga. Loviise elab juba 2. Aastasest saati koos oma vanaema ja vanaisaga. Loviise vanemad ei saanud tema kasvatamisega hakkama ja seetõttu kasvatavad teda vanavanemad. Loviise ei mäleta aega, kui ta veel ema ja isaga koos elas, tal on neist vähe mälestusi.

Kultuuriline taust: Loviise on sündinud Eestis, räägib eesti keelt ning kodus peetakse kinni Eesti traditsioonidest.

Kus ta elab: Loviise elab Tallinnas Nõmmel vanas eramajas.

Ei meeldi/meeldib/raskusi valmistab: Loviisele meeldivad väga erinevad sportlikud tegevused. Talle meeldib väga tantsida. Loviise mängib hea meelega poistega koos, sest talle meeldivad erinevad jooksu, turnimise ja pallimängu.

Loviise lemmiktegevus on ujumine. Talle meeldib väga käija ujumistrennis suure basseini ujulas. Ta on väga osav ujuja.

Loviisele ei meeldi lasteaias söömine. Talle ei meeldi lasteaias pakutavad toidud ja ta muutub ärevaks, kui tal palutakse toitu proovida. Loviisele ei meeldi üldse, kui teised lapsed näitavad ta peale näpuga ja ütlevad kõva häälega, et Loviise ei söö midagi. Loviise sööb lasteaias tavaliselt vaid leiba, riisi ja joob vett. Loviisele ei meeldi joonistada, see on tema arvates väga igav tegevus. Ta parema meelega jookseks õues või mängiks palli.

Toidud, mis meeldivad, mis ei meeldi: Loviise sööb vaid pannkooke, pelmeene, riisi, leiba, saia ja kalapulka. Kõiki teisi toite keeldub Loviise proovimast.

Hirmud: Loviise kardab, et teda sunnitakse sööma. Kui Loviise proovib toitu, mis talle ei meeldi, siis tal tekib okserefleks.

Füüsiline omapära: Loviise on väga liikuv ja sportlik. Ta on väga kõhna ja tal on väga hele nahk.

Hiljutine ajalugu: Hiljuti juhtus Loviisega ujumistrennis üks tõsine lugu. Loviise polnud sel päeval midagi eriti sünninud ja kui ta õhtul ujumistrenni läks, siis hakkas tal basseinis väga halb. Tal tuli peale nõrkus, süda läks pahaks ja pea hakkas ringi käima. Vanaema on väga mures Loviise tervise ja söömise pärast. Ta hakkas Loviisega käima psühholoogi

juures, et selles asjas abi saada. Vanaema tahab väga, et Loviise hakkaks proovima uusi toite, et tema söömisharjumused oleksid tervislikumad ja mitmekülgsemad. Nüüd on Loviisel lasteaias kaasas oma lõunasöök, et tal ei hakkaks näljatunde pärast jälle halb olla.

Nimi: Marie (Marii)

Perekond: Marie elab koos oma ema ja isaga. Ta on pere ainus laps.

Kultuuriline taust: Marie isa on prantslane (ärimees) ja ema on eestlane. Marie räägib nii prantsuse kui eesti keelt.

Kus ta elab: Marie elab Eestis, Viimsis. Pere elab suures eramajas.

Ei meeldi/meeldib/raskusi valmistab: Mariele meeldib väga laulda. Ta käib ka peotantsu trennis ja osaleb peotantsu võistlustel. Talle väga meeldib käija peotantsu võistlustel ja kanda sädelevaid esinemise kleite.

Kodus meeldib Mariele mängida printsessimängu ja missivalimisi.

Mariele ei meeldi, kui teised lapsed ja täiskasvanud ta juukseid katsuvad. Marie juuksed on krussis ja kõik tahavad koguaeg ta juukseid puutada, sest need on teistmoodi, kui Eesti lastel. Talle ei meeldi, kui ta mustaks saab ja seetõttu ei taha Marie kunagi liivakastis mängida.

Toidud, mis meeldivad, mis ei meeldi: Mariele meeldib väga süüa pastat ja sushit. Ei meeldi limonaad ja hapukapsas. Marie ei söö üldse pekiga liha.

Hirmud: Marie kardab, et tal hakkab halb ja ema ei ole siis tema juures.

Füüsiline omapära: Mariel on suhkruhaigus. Ta on väga heas füüsilises vormis. Marie on väga andekas laps - ta saab kõigega suurepäraselt hakkama.

Hiljutine ajalugu: Pere sai hiljuti teada, et Mariel on suhkruhaigus. Suhkruhaigus on nii tõsine, et Marie peab lasteaias kaasas kandma insuliinisüstalt.

Ema arvas, et Marie ei tohiks enam trennis käija, kuna ta on haige ja tervis on nõrk aga Marie tahab trennis käija ja ei ole nõus võistlustantsust ja esinemistest loobuma.

Marie on koguaeg olnud väga tubli ja andekas laps. Ta saab kõigega väga hästi hakkama. Marie on harjunud, et teda pidevalt kiidetakse. Seetõttu ei taha Marie, et teised lapsed lasteaias saaksid teada, et tal on suhkruhaigus. Ta ei taha, et teda seetõttu peetakse haigeks ja nõrgaks lapseks.

Nimi: Peeter

Perekond: Peeter elab koos oma ema ja isaga. Ta on ainus laps peres.

Kultuuriline taust: Peeter on sündinud Eestis, ta ema ja isa on eestlased. Peeter räägib eesti keelt, kuid oskab mõned sõnad inglise keelt, mille ta on õppinud arvutist (youtubest).

Kus ta elab: Peeter elab Tallinnas kesklinna linnaosas eramajade piirkonnas. Peeter elab paarismajas ja ta naaberkorteris elab temast aasta noorem poiss.

Ei meeldi/meeldib/raskusi valmistab: Peetrile meeldib väga mängida tahvelarvutiga. Ta oskab ise panna mängima

Youtube videoid. Peeter huvitub väga arvutimängudest.

Peetrile ei meeldi sportlikud tegevused ja üleüldse õues mängimine. Ta ei leia endale õues tegevust. Ka lasteaias tunneb Peeter, et tal on väga igav ja ta tahaks hea meelega võtta oma telefoni lasteaeda kaasa mängimiseks.

Peetrile valmistab raskusi sportlikes mängudes osalemine, eriti jooksmine. Ta jääb alati kõige viimaseks ning ta tunneb, et ta ei taha üldse joosta. Veel valmistab Peetrile raskusi sõprussuhete loomine ja sõprade leidmine. Ta tunneb ennast lasteaias tihti üksi. Peeter tunneb ennast julgena ainult arvutimängudes - ta suhtleb hea meelega nähtamatute sõpradega. Peetrile ei meeldi laua taga koos perega süüa. Ta sööb meelsast oma toas, talle väga meeldib snäkke süüa ja siis ta saab samal ajal televiisorit vaadata või arvuti taga istuda.

Toidud, mis meeldivad, mis ei meeldi: Peetrile meeldivad väga võileivad ja kohukesed. Ei meeldi erinevad supid ja kaste. Peeter üldse ei söö tatraputru ja kalasuppi.

Hirmud: Kardab teiste ees esineda ja teiste lastega suhelda.

Füüsiline omapära: Priskema kehaehitusega. Füüsiliselt nõrk - ei suuda ja ei taha osaleda sportlikes tegevustes.

Hiljutine ajalugu: Kuna Peetril on kehakaal tugevasti tõusnud läks ema temaga arsti juurde. Selgus, et Peetri selgroog on kõver ja silmanägemine märgatavalt halvenenud. Vanemad on otsustanud Peetri harjumusi muuta. Peetrile ei meeldi üldse, et vanemad piiravad tahvelarvuti kasutamise aega ja ei luba tal süüa oma toas. Peeter peab nüüd koos perega laua taga sööma sooja õhtusööki. Peetrile ei meeldi üldse, et vanemad kehtestasid reeglid. Peeter tohib nüüd olla päevas vaid pool tundi arvutis. Vanemad ütlesid veel, et arvutis saab ta pool tundi olla vaid siis, kui ta on samal päeval vähemalt pool tundi õues

mänginud. Peetri jaoks on õues mängimine ebameeldiv, ta oleks parema meelega arvutis ja vaataks Youtube videoid ning mängiks arvutimänge.

Nimi: Triinu

Perekond: Triinu elab koos oma isaga ja isa uue elukaaslasega. Isa elukaaslasel on 2 vanemat last, poissi.

Kultuuriline taust: Triinu isa on Eestlane ning kodus peetakse kinni Eesti traditsioonidest.

Kus ta elab: Triinu elab 4-toalises korteris vanas kortermajas Mustamäel.

Ei meeldi/meeldib/raskusi valmistab: Triinu tahab väga teiste lastega koos mängida ja leida endale head sõbrad aga tal on väga raske luua kontakti, sest ta ei oska kaaslastega suhelda. Kuna Triinu tahab väga teiste lastega koos mängida, siis võib ta olla teiste suhtes

pealetükkiv, mis võib kaaslasti häirida. Kui Triinut mängu ei võeta siis muutub ta väga kurvaks. Vahest ta ei mõista, miks ta ei või kaaslaste mänguga liituda ja ta võib selle peale ärritada, siis võib ta teistele halvasti öelda või haiget teha. Triinule ei meeldi, kui vanemad kasuvennad teda kiusavad ja narrivad ning teda mängu ei võta. See ärritab teda ja ta võib muutuda agressiivseks.

Triinule meeldivad väga loomad. Tal on kodus kassipoeg, kes on tema parim sõber. Triinu peab oma kassipoega väga kalliks. Triinule meeldivad erinevad loomaraamatud ja multifilmid. Triinu lemmiktegevus on oma kassipojaga mängimine.

Triinule ei meeldi, kui teised teevad märkusi tema kõne kohta või parandavad teda, kui ei saa tema kõnest aru. Triinule ei meeldi koristada.

Toidud, mis meeldivad, mis ei meeldi: Triinu sööb kõike. Lemmiksöök on makaronid ja lihakaste. Ei meeldi hapukoorega salatid, näiteks kartulisalat.

Hirmud: Triinu kardab, et peab teiste kuuldes rääkima ja siis teised ütlevad, et ei saa temast aru. Seetõttu räägib Triinu väga vaikse häälega. Triinu ütleb ise oma nime kohta Liinu ja Tiinu aga talle ei meeldi, kui teised samamoodi ütlevad.

Füüsiline omapära: Triinul on punased juuksed ja tedretähnid. Triinu kõne on arusaamatu.

Hiljutine ajalugu: Triinu elas koos oma isaga kahekesti. Isal oli koguaeg väga kiire ja Triinu oli tihti üksinda. Hiljuti kolisid nad isa uue elukaaslase juurde ja seal elab ka kaks vanemat poissi. Triinu oli alguses väga õnnelik, et nüüd on tal kellegagi mängida aga suuremad poisid hoopis kiusavad teda. Isal ei ole kunagi aega Triinu murega tegelemiseks. Triinu tunneb ennast nii kurva ja üksikuna. Hiljuti ütles lasteaia õpetaja Triinu isale, et

ta peab hakkama Triinuga logopeedi juures käima, kuna teised ei saa tema kõnest aru. Triinu väga loodab, et tema kõne saab korda ning teised mõistavad teda peagi ja tahaksid olla tema sõbrad.

POOLA - PRZEDSZKOLE 237 WARSZAWSKIEJ SYRENKI

Meie lasteaed on avatud uutele meetoditele ja projektidele. Oleme rühm õpetajaid, kes otsivad lastega töötamiseks uuenduslikke lahendusi. Me hoolime oma õpilaste terviklikust arengust ning meie prioriteediks on alati olnud sotsiaalsete oskuste arendamine. Seega tahtsime osaleda projektis, mis seda valdkonda rõhutaks.

Meie tähelepanu jäi projektile "Iga laps on eriline", kus rakendatakse Persona Dolls meetodit lastega töötamisel.

Alguses me olime natuke skeptilised meetodi tulemuste suhtes. Näiteks, et meil on tavalised nukud ja tänu nendele saab lahendada nii palju probleeme, millega me juba pikka aega oleme pidanud tegelema? Arvasime, et see pole tõenäoliselt võimalik! Meie hirmud olid seotud ka profiilide loomise protsessiga, samuti kuidas lapsed võtavad nukud vastu (see kehtis eriti vanemate rühmade kohta).

Tänu teiste partnerite kogemuste vahetamisele, osalemisele partnerriikides peetavatel kokkusaamistel ja meetodi süstemaatilisel rakendamisel meie institutsioonis oleme märganud selle suurt väärtust. Seda kinnitasid meie õpilaste hoiakute ja sotsiaalse pädevuse suurenemisega seotud muutused, mida kinnitati majas läbi viidud siseuuringutega. Kõige tähtsam on see, et meie lastele

meeldisid nukutegevused ja me ei karda kasutada sõna "sõbralik". Nad ootavad külastusi ja nad on huvitatud järgmistest uutest lugudest.

Töötades Persona Dolls meetodiga, keskendusime me õpilaste vajadustest tulenevatele probleemidele: kohanemis- ja suhtlusprobleemid, mis tulenevad keelebarjäärist, agressiivsusest, hirm süüa köögivilju ja puuvilju, kõrvalejätmine eakaaslaste poolt ilma erilise põhjusega.

Persona Dolls meetodi rakendamisest saadav kasu on nähtav mitte ainult laste käitumises, vaid märkame ka neid meie institutsiooni toimimise muudel tasanditel.

Meetodi mõju lastele:

- sotsiaalsete oskuste ja empaatia suurenemine
- suurem tolerantsus erinevuste suhtes

- suhtumine erinevustesse: puue, madal sotsiaalne staatus ja erinev päritolu, sotsiaalse elu loomuliku aspektina
- suurenenud oskused iseseisvalt probleeme lahendada
- kaaslaste aitamine

Meetodi mõju õpetajale:

- hariduse kvaliteedi tõstmine - laste sotsiaalsete oskuste arendamise uuenduslike meetodite tutvustamine
- Inglise keele oskuse omandamine

Meetodi mõju lasteaiale:

- maja siseselt pedagoogilise keskkonna loomine, kaasa arvatud metodoloogiliste nõustajate kaudu
- jõuda institutsioonis koolituse pakkumiseni, mis tähendab suurt hulka kandidaate värbamisprotsessis.

Meetodi mõju vanematele:

- vanemate suurem huvi asutuse vastu
- kasvab vanemate rahulolu laste sotsiaalset pädevuste suhtes

Meetodi mõju kohalikule keskkonnale:

- Persona Dolls meetodiga töötavate asutuste suurenemine
- lasteaedade huvi laiendada Erasmus + projektide rakendamise võimalusi
- koolituste korraldamises

Persona Dolls meetod on meie õpilaste südames ja omab positiivset mõju. Projekt hakkab lõppema ja me lõpetame selle peatükiga. Kuid meetod, mida me õppisime jääb meile meelde kui üks juhtivaid meetodeid meie lasteaias.

POOLA PERSONA DOLLS NUKUD

Nimi: Aneta

Vanus: 5 aastane

Keeled: poola keel

Millal ta on õnnelik: Kui ta mängib oma sõpradega. Kui ema loeb talle õhtuti raamatut.

Millal ta on kurb: Ta on kurb kui vanemad vaidlevad ja ta on haige. Ta on kurb, kui vanematele on tema vend tähtsam kui tema. Tema vend on haige ja vajab rohkem tähelepanu. Ta ei tule toime oma emotsioonidega: sellepärast ta lööb teisi lapsi, karjub, ei kuula täiskasvanuid, loobib klassis asju.

Mida ta kardab: koeri ja müra

Kus elab: Aneta elab vanemate ja vennaga korteris. Ta jagab oma

tuba koos vanema vennaga.

Vanemad: Ta isa on bussijuht ja ema on raamatupidaja.

Mida talle meeldib kodus teha?: Talle meeldib mängida klotsidega, lahendada raamatust ülesandeid, mängida vanematega lauamänge.

Milles ta on osav: Aneta oskab paberist teha erinevaid asju ja ehitada nukkudele maja.

Mis valmistab talle raskusi? Talle ei meeldi oodata mängus oma järjekorda. Talle ei meeldi kui keegi võtab tema mänguasju ja kui keegi ei kuula tema käsklusi.

Lemmiktoit: pizza, pannkoogid, jäätis, tomatisupp

Ei maitse: Kurgisupp, pelmeenid lihaga, pipar

Lugu: Aneta läheb lasteaeda alati erineva tujuga. Mõnikord on ta õnnelik, kuid mõnikord on ta ärrituv, sest talle ei meeldi vara tõusta (lasteaed on tema kodust kaugel). Ta läheb lasteada autoga, aga ema viib esimesena Aneta vennad kooli. Aneta võtab mõnikord lasteaeda mänguasju, aga ta ei taha jagada mänguasju teiste lastega. Mõnikord ta ei taha paluda teistelt lastelt mänguasju - kui lapsed ei taha talle anda, siis ta lööb teisi. Ta on närviline, kui õpetaja juhhib tähelepanu tema käitumisele, palub tal mänguasju korda seada või kui õpetaja palub tal istuda tegevuse ajal vaibale. Anetal on palju sõpru, aga kui ta käitub halvasti (lööb, hammustab, võtab mänguasju ära, kasutab rumalaid sõnu), ei taha lapsed Anetaga mängida.

Nimi: Barbara

Vanus: 5 aastane

Keeled: poola keel

Millal ta on õnnelik: Kui ta mängib oma sõpradega. Kui ta käib oma perega reisil.

Millal ta on kurb: Ta on kurb kui keegi naerab tema üle ja kui ta on haige. Ta on kurb kui sajab vihma.

Mida ta kardab: musti kasse ja tormi

Kus elab: Barbara elab vanematega korteris. Tal on oma tuba.

Vanemad: Ta isa on politsei ja ema töötab kontoris.

Mida talle meeldib kodus teha? Talle meeldib mängida

nukkudega, vaadata multifilme, joonistada, aidata ema köögis ja mängida koeraga.

Mis valmistab talle raskusi? Barbara ei oska kingapaelu siduda.

Lemmiktoit: jäätis, kurgisupp, pizza, spagetid

Ei maitse: tomat, spinat

Lugu: Barbara käib lasteaias. Ta meeldib lasteaias, talle meeldib õpetaja ja klassikaaslased. Tal on mõnda aega olnud prillid. Kui ta käis oma vanematega silmaarsti juures, ütlesid arstid, et tema nägemine halveneb ja peab kandma prille. Vanemad rääkisid Barbaraga selle olukorrast ja miks on tähtis prille kanda. Barbara muretses oma haigete silmade pärast, aga kui ta sai valida endale roosad prillid oli ta õnnelik. Tüdruk näitas rõõmuga oma prille sõpradele lasteaias. Üks päev hakkas lasteaias käima uus poiss, kes naeris Barbara prillide üle. Ta tihti narris Barbarat - ta tõmbas Barbarat juustest ja võttis ta prille ära. Barbara ütles oma vanematele, et ta ei taha lasteaeda minna, sest

seal pole hea olla. Tihti unustas ta prillid panna, hoolimata sellest, et ta teadis, mida arst ja vanemad ütlesid (see on tähtis).

Nimi: Caroline

Vanus: 5 aastane

Keeled: poola keel

Millal ta on õnnelik: Kui ta käib vanematega jalutamas. Kui ta saab vaheaja veeta rannas ja kohtuda oma sõpradega.

Millal ta on kurb: kui ta õde on haige ja kui ta pole kaua aega näinud oma vanaema.

Mida ta kardab: pimedust, ämblike, haukuvaid koeri

Kus elab: Caroline elab korteris koos oma vanemate ja noorema õega. Ta jagab oma õega tuba.

Vanemad: Ta isa on keskkoolis õpetaja ja ema töötab raamatukogus.

Mida talle meeldib kodus teha: mängida nukukudega, vaadata multafilme, joonistada, mängida oma noorema õega.

Milles ta on osav? Caroline oskab väga hästi tantsida.

Mis valmistab talle raskusi?

Lemmiktoit: hapuoblika supp, punapeet

Tähtis sündmus tema elus: Caroline kolis perega uude korterisse ja ta pidi samuti vahetama lasteaeda.

Lugu: Caroline kolis perega uude korterisse Mokotówis ja ta pidi samuti vahetama lasteaeda. Ta oli kurb, et pidi lahkuma sõpradest, kuid ta oli ka rõõmus, et ta võib kohtuda uute eakaaslastega. Ta on väga seltsiv ja rõõmsameelne, talle meeldib mängida teiste lastega. Talle meeldib tema uus lasteaed ja talle meeldib ka tema uus õpetaja. Ta läks innukalt lasteaeda, võttis kaasa oma mänguasjad ja jagas teistega. Kuid kui Caroline püüdis mänguga ühineda, kuulis ta laste sõnu: "Pole rohkem ruumi", "Meil ei ole piisavalt mänguasju, et sinuga mängida", „meil on liiga palju lapsi“. Ta ei olnud enam rõõmus nagu enne, ta ei võtnud enam mänguasju lasteaeda kaasa. Ta tahtis, et tal oleks lõbus koos teistega, kuid teised lapsed ei tahtnud teda kutsuda mängu.

Nimi: Maciek

Vanus: 3 aastane

Keeled: poola keel

Millal ta on õnnelik: Kui ta mängib raudtee mudeliga ja legodega.

Millal ta on kurb: kui ta on haige

Mida ta kardab: koeri

Kus elab: Maciek elab koos oma vanemate suures korteris Varssavis.

Vanemad: Macieki ema ja isa on apteekrid.

Mida talle meeldib teha: ehitada legodega.

Milles ta on osav? /Mis valmistab talle raskusi? Ta

joonistab väga ilusasti. Talle ei meeldi puzzlesid kokku panna.

Lemmiktoit: pannkoogid ja võileivad

Ei maitse: salatid ja riis

Tähtis sündmus tema elus: Maciek oli 3 aastane kui tal läks septembris lastehoidu.

Lugu: Maciek sündis Varssavis ja elab seal koos oma vanematega. Ta sai alles 3-aastaseks ja läks esimest korda lasteaeda. Tema jaoks on raske oma vanematest lahkuda, kui ta saabub hommikul lasteaeda. Ta nutab ja ei taha sinna jääda ega mängida teiste lastega ja õpetajaga. Ta igatseb oma vanemaid väga ja küsib: "Millal ma koju lähen?", "Millal mu vanemad tulevad?". Ta on väga kurb ja aina nutab ja jalutab õpetajaga taas ringi, samal ajal kui teised lapsed mängivad.

Nimi: Michał

Vanus: 5 aastane

Keeled: poola keel

Millal ta on õnnelik: Kui ta saab mängida oma vanavanematega ja kui ta saab mängida mänguväljakul. Vaheaja veeta rannas ja kohtuda oma sõpradega.

Millal ta on kurb: Kui ta ei sa minna õue.

Mida ta kardab: ämblike

Kus elab: Michał elab perega Varssavis korteris, kümnendal korrusel. Korteris on 2 tuba. Poisil on oma tuba.

Vanemad: Ta isa on insener ja ema töötab raamatukogus.

Mida talle meeldib kodus teha: mängida lennukitega, aidata ema köögis, joonistada, mängida legoklotsidega.

Milles ta on osav? Michał oskab kiiresti joosta ja sõita rattaga.

Mis valmistab talle raskusi? Ta ei oska panna ennast iseseisvalt riidesse.

Lemmiktoit: tomatisupp koos pastaga, pizza, võileib koos kodujuustuga

Ei maitse: kurk, oasupp, kurgisupp

Tähtis sündmus tema elus: Ta isa kaotas hiljuti töö.

Lugu: Michał sündis Poolas ja elab Varssavis koos oma vanemate ja noorema õega (Camilla). Michali isa töötab Wrocławis ja tuleb koju ainult nädalavahetustel. Michał käib lasteaias. Ta on lasteaias kaks parimat sõpra - Martin and Clara. Michał ei pea kinni rühmareeglitest. Tegevuse ajal ta tihti seisab püsti, kiusab teisi, karjub. Mängimise ajal ta võtab mänguasju ära ja lihtsalt hoiab neid. Michał tahab olla mängus esimene ja kui ta ei saa hakkab ta karjuma ja jalgu trampima. Ta ei korja mänguasju üles ja ta ei ole õigel ajal õiges kohas.

Nimi: Zuzanna

Vanus: 4 aastane

Keeled: inglise keel , poola keel (oskab öelda ainult mõne sõna)

Millal ta on õnnelik: Kui ta kohtub oma sõpradega, kui vanaema tuleb talle külla, kui ta saab koos vanematega olla.

Millal ta on kurb: kui vanemad on kaua tööl, kui ta on haige ja ei saa mängida oma sõpradega. Kui vanemad vaidlevad.

Mida ta kardab: pimedust, tormi

Kus elab: Zuzanna elab korteris, tal on oma tuba.

Vanemad: isa on farmaatsiaettevõtte müügiesindaja, ema on pediaater.

Mida talle meeldib kodus teha: mängida nukukudega,

vaadata multfilme, aidata ema köögis, joonistada, mängida koos vanematega.

Milles ta on osav? / Mis valmistab talle raskusi? Ta oskab väga hästi joonistada.

Lemmiktoit: pizza, pannkoogid, jäätis, tomatisupp

Ei maitse: kurgisupp, pelmeenid lihaga

Tähtis sündmus tema elus: Zuzanna elas koos perega Londonis. Hiljuti nad kolisid Poola, kuna vanaema jäi väga haigeks ja vanemad pidid tema eest hoolitsema. Ta kolis perega uude korterisse ja samuti pidi vahetama lasteaeda.

Lugu: Zuzanna sündis Poolas. Kui tal oli ühe aastane, kolisid nad Londonisse, kus tema isa sai väga hästi tasustatud töö. Ta käis seal lasteaias, tal oli sõpru, kellega ta kohtus. Tema vanemad räägivad pealmiselt inglise keelt, nii et ta teab ainult paari poola keelset sõna. Ta oli väga kurb, kui ta kuulis, et vanaema on haige, kuid ta kartis ka Poola kolimist. Poolas ei kohanenud ta kiiresti, tal ei olnud siin ühtegi sõpra. Lasteaias ei saanud ta aru, mida lapsed ja õpetajad räägivad. Keegi ei taha koos temaga mängida, tihti on ta üksik.

BULGAARIA - CELODNEVNA DETSKA GRADINA NO.1 "ZVANCHE"

"Zvanche"lasteaed asutati aastal 1934. Pedagoogiline personal varasemast ajast ning tänapäeval on kõrgelt kvalifitseeritud ning pidevalt otsitakse ajakohaseid hariduslikke tehnoloogiaid, innovaatilisi lahendusi ning maksimaalselt produktiivseid projekte.

Aastal 1994 aktsepeeriti Haridusministeeriumi poolt akadeemilise lasteasutuse programm "I Change the World". "Zvanche" lasteaed on üks esimesi asutusi, kus antud programmi rakendatakse. Selline mudel võimaldab lastele suurepärase kõrge enesehinnangu, teadlikkuse ümbritsevast maailmast ning enesetadlikkuse.

Vaatamata sellele märkame viimase 24 aasta jooksul, et varajases eas esineb lastel agressiivsust, sallimatust ning kohanemise raskusi mõnedel lastel. Uuringud laste käitumise, perede eripärade ja etniliste ning sotsiaalsete eripärade kohta näitab, et on vaja olemasolevat programmi kohandada. Uurides pedagoogiliste ja psühholoogiliste spetsialiseerumiste kohta leiti informatsioon Persona Dolls meetoodika kohta.

Persona Dolls meetoodika on olnud loomulik jätk meie programmide süsteemile, kuna mõlemad lähenevad sallivuse, empaatia, koostöö, partnerluse küsimustele ning mitte ainult laste lasteaias viibimise ajaks vaid ka väljaspool lasteaeda nende loomulikus sotsiaalses keskkonnas.

Läbi meetoodika ja nukkude tutvustamise gruppides käsitleti ja lahendati mitmeid probleeme, nagu näiteks:

- Agressiivsuse ilmingud, mis põhinevad oskamatusel oma emotsioone kontrollida, hüperaktiivsus;
- Empaatia puudumine lastel, kellel on silmnähtavad probleemid;
- Empaatia puudumine lastel, kellel on kõne probleemid;
- Sallivuse puudumine laste suhtes, kes ei räägi Bulgaaria keelt;
- Tugeva isekuse ilmingud, suhtlemise probleemid laste hulgas;
- Mängudest väljajätmine;
- Laste hirmud;
- Teadlikkus inimeste nahavärvi erinevustest ja nendega suhtlemine;
- Teadlikkus inimeste erivajadustest ning nendega suhtlemine;

- Teadlikkus inimeste erinevast füüsilisest võimekusest ning nendega suhtlemine;
- Teadlikkus erinevatest kultuuridest ja rahvustest ning nendega suhtelmine;
- Tugi ja kommunikatsioon erivajadustega lastele - autism, hüdrosefaalia, ajuhalvatus, kasvuhormooni probleem, kõnedefitsiit, arengu mahajäämus.

"Zvanche" lasteaed võttis oma missiooniks meetodika levitamise. Võttes arvesse meetodika kõrget efektiivsust esitlesime meetodikat õpetajatele Shumeni linna lasteaedades. Me esitlesime Persona Dolls meetodikat lapsevanematele ning nad on entusiastlikult kaasatud töösse meetodikaga. Me korraldasime meetodika

tutvustamiseks üleriigilise koolituse innovaatilistele lasteaedadele üle Bulgaaria. Läbi saadete ja intervjuude kohalikus televisioonis ja raadios oleme teadvustanud avalikkust kohalikus piirkonnas. Oleme avalikustanud materjale meetodika esitlemiseks Euroopa igaastases E-Twinningu veebiväljaandes CSS - Visibility of eTwinning Projects. Oleme tutvustanud meetodikat üliõpilastele Shumeni ülikoolist. Tutvustasime meetodikat Meditsiinikooli üliõpilastele, kes spetsialiseeruvad lasteaia medõdedeks. Me koostasime E-twinningu projekti, mille käigus koolitasime õpetajaid Bulgaarias, kes koostasid nukud ning kasutavad meetodikat oma asutuses. Me loodame, et meetodika levib igasse lasteaeda Bulgaarias.

Üleriigiline koolitus õpetajatel Bulgaarias

BULGAARIA PERSONA DOLLS NUKUD

Kelvin

Vanus: 5 aastane

Sugu: mees

Füüsiline eripära: tume nahavärv, tumedad silmad, mustad lokkis juuksed

Perekond: Isa - Nigeeriast, ema - Bulgaariast. Nad on kristlased, noored inimesed, põhiharidusega. Perekond peab lugu erinevatest kultuuridest ja traditsioonidest, olenevalt vanemate päritoulust ja nende hetke elukohast. Peres ei väärtustata haridust. Suurt tähelepanu pööratakse spordile, füüsilisele tegevusele ja pidustustele. Kelvinil ei ole õdesid ega vendasid. Vanemad on abielus, kuna see on neile vajalik, mitte et nad usuksid sellesse.

Taust: Isa on sportlane, kes lahkus Nigeeriast palju aastaid tagasi. Ta sai pakkumise mängida korvpalli Inglismaa klubis. Inglismaal kohtas ta Kelvini ema, kes oli seal tantsija. Nende poeg Kelvin sündis Inglismaal. Kui vanematel on kiire, siis vaatavad Kelvini järele sõbrad ja töökaaslased. Kelvin käis lühikest aega eralasteaias. Kuid see teenus maksis liiga palju ja vanemad loobusid sellest. Aasta tagasi tehti isale pakkumine liituda Bulgaaria korvpalli meeskonnaga. Pere kolis hea meelega Bulgaariasse elama. Ta hakkas õppima Bulgaaria keelt lastelt, kellega ta koos mängis. Ema asutas era tantsukooli. Seetõttu pidi Kelvin hakkama käima lasteaias. Kelvin ei käi hea meelega lasteaias, tal on raske kohaneda, ta ei ole õnnelik lasteaias. Talle ei meeldi vara ärgata, et lasteaeda õigeaegselt jõuda. Ta on esmakordselt keskkonnas, kus kõikülejäänud lapsed on heleda nahavärviga. Ta arvab, et kõik peavad teda teistsuguseks. Tal on raskusi Bulgaaria keele rääkimisega - ta ei saa vabalt suhelda kaaslastega ja õpetajatega. Tal on raskusi keskendumisega, ta ei tunne tegevuste ja koostöö vastu huvi.

Kelvin veedab enamuse oma ajast vanemate töökohas - spordi saalis ja klubides. Seal on ta tihti juhututtavate järelvalve all - töötajad. Tema töötav ema ei tee kodus süüa. Pere tellib toitu koju kaasa või süüakse õhtusööki restoranis.

Kelvin läheb magama alles peale südaööd. Talle ei ole kehtestatud kindlaid reegleid, käitumisnorme, mida laps peaks järgima. Pere suhtub väga liberaalselt kasvatusse - nad ei tegele lapse käitumise parandamisega.

Kus ta elab: pere elab uues renditud luksuslikus stuudiokorteris. Kelvinil on oma tuba aga ta ei veeda seal aega. Noored inglise keelt kõnelevad inimesed külastavad nende kodu ja

Kelvin eelistab nende seltskonda. Tema vanemad sõbrad armastavad temaga aega veeta ja teevad talle palju komplimente.

Mida talle meeldib kodus teha: elektrooniliste mängude mängimine, televiisori vaatamine - spordimängud, muusikavideod.

Keeled, mida ta räägib: enamasti räägib inglise keeles, bulgaaria keelt räägib vähe aga saab aru.

Milles on ta osav / mis ei meeldi: Kelvinile meeldib igasugune füüsiline tegevus - rattasõit, ujumine. Talle meeldib väga joosta. Ta sõbruneb väga kiiresti täiskasvanutega. Ta kuulab oma eale mittesobivat muusikat - funk, rock, techno. Tal on hea rütmitunnetus ja ta tantsib hea meelega.

Millega ta ei saa hakkama / valmistab raskusi: Ta ei nõustus järgima reegleid ja järelvalvet lasteaias. Talle ei meeldi iseseisvalt tööd teha, ta annab kergesti alla ja ei lõpeta ettevõetud tegevusi.

Mis teeb Kelvini õnnelikuks: Kelvin on õnnelik, kui ta on spordisaalis või tantsuklubis, kui ta saab mängida omaette mänge. Talle meeldib noorte ja emotsionaalsete inimeste seltskond. Ta tunneb huvi spordi ja kuulsate sportlaste vastu ning inglisekeelsete filmide vaatamise vastu.

Mis teeb Kelvini kurvaks: kui vanemad viisid ta lasteaeda ja ta peab järgima kindlat distsipliini. Päevarutiin lasteaias teeb Kelvini närviliseks. Talle ei meeldi lõuna ajal magada ja teistega koos ühiselt kindlal ajal süüa, mille tõttu ta ka vägivaldselt näitab välja oma rahulolematust. Ta võib muutuda agressiivseks - lõhub ja loobib asju enda ümber. Ta ei suuda rahuneda ja nutab lohutamatu.

Hirmud: ta kardab olla üks. Ta muretseb teiste lastega koos mängimise pärast, isegi kui teda kutsutakse mängu. Talle eimeeldi, kui talle antakse korraldusi ja ta peab reegleid järgima. Talle ei meeldi mõnda aega suletud ruumis viibida. Mõned multifilmide ja muinsjuttude tegelased on temajaoks igavad või hirmutavad teda.

Toit, mis talle meeldib / mis ei meeldi: talle meeldib pizza, röstsai, döner, puuviljad, jogusrt. Talle ei meeldi soe toit, supid, piimased kreemid.

Chan Li

Vanus: 6 aastane

Sugu: Mees

Füüsiline eripära: hele nahavärv, tumeda silmada, mustad juuksed, ülekaaluline, lühikest kasvu.

Perekond: Ema ja isa - Hiinlased, vanemate elukutse - kokad. Tal ei ole õdesid ega vendi.

Taust: Pere on pärit Hiinast, Wuhani linnast, mis asub Yangzhou jõe ääres. Seal elab umbes 10 miljonit inimest. Seal asub üks maailma kõrgematest hoonetest.

Pere kolis Bulgaariasse kuus kuud tagasi. Nad tulid külla oma sugulastele, kes omavad restorani ühel Shumeni põhitänaval. Nad otsustasin jääda Shumenisse ja töötada restoranis.

Kus ta elab: Pere elab renditud korteris linna ääres. Chan Linin on oma tuba.

Mida talle teha meeldib: vestelda läbi veebi oma Wuhani sõpradega.

Keeled, mida ta räägib: emakeel - hiina keel. Ta teab mõnda bulgaariakeelset sõna.

Milles on ta osav / mis ei meeldi: Ta on väga osav liitmises ja korrutamises. Ta on väga sõnakuulelik ja toimekas.

Talle ei meeldi füüsiline tegevus. Talle ei meeldi Bulgaaria toit. Ta ei söö lasteaias.

Millega ta ei saa hakkama / valmistab raskusi: Ta ei saa osaleda aktiivselt bulgaaria keele kursustel, kuna ta ei räägi bulgaaria keelt ning kuna ta kogeleb. Spordi tegevused on tema jaoks väga piinavad.

Mis teeb Chan Li õnnelikuks:

Ta on õnnelik, kui ta kuulab Hiina muusikat. Igal õhtul külastab ta restorani, kus ta vanemad töötavad. Li armastab süüa suurtes kogustes Hiina sööki. Tema lemmiksöök on liha kolmesorti friteeritud köögiviljadega.

Mis teeb Chan Li kurvaks: Ta on kurb, kui ta ei saakõndida mööda muinasjutulisi radu Wuhani pargis, kus in lugematu hulk liblikaid, mis panevad ta unistama. Ta näitas lastele pilte aga nemad ei mõistnud teda. Shumenis ei ole parki, kus elavad liblikad.

Järgmisel aastal hakkab ta koolis käima, esimeses klassis. See hirmutab teda, kuna ta ei räägi bulgaaria keelt, ta kokutab ja on ülekaaluline.

Hirmud: Ta kardab rääkida täiskasvanutega. Ta kogeleb ja seetõttu peaaegu, et ei räägigi

teiste laste ja õpetajatega. Lapsed narrivad teda mõnikord. Toidud, mis talle meeldiva / mis ei meeldi: köögiviljad, liha, riis, Hiina sai. Toidud peavad olema valmistatud Hiina traditsioonide järgi. Talle ei meeldi Bulgaaria toidud.

Albena

Vanus: 5 aastane

Sugu: naine

Füüsiline eripära: tume nahavärv, tumedad silmad, tumedad

juuksed

Perekond: Ema - moslem, isa - Bulgaarlane, õdesid ja vendi ei ole

Taust: Pere elab külas. Albena is töötab teist aastat välismaal. Ema elab linnas, kuna seal on võimalik tööl käija.

Albena elab külas koos oma vanaemaga. Ta hoolitseb tema eest. Ema külastab Albenat pühapäeviti, kui tal on vaba päev. Albena on väga kurb ema pärast. Lasteaias on Albena väga arglik ja ebakindel. Ta tunneb alaväärset tunnet enda kohta. Mõnikord võtab Albena lasteaiast ilmaluba küsimata mänguasju koju kaasa. Ta tahab endale kõiki asju, mis talle meeldivad ja ta võtab tihti kaaslaste mänguasju koju kaasa.

Kus ta elab: kuni 5 aastaseks saamiseni elas ta koos vanaemaga külas. Nüüd peab ta minema lasteaeda, mis on 5 eluaastast kohustuslik. Seetõttu tõi ema Albena linna elama. Nad elavad eeslinnas üüritud korteris. Tal ei ole korteris oma tuba.

Mida talle meeldib kodus teha: vaatata televiisorit.

Keeled, mida ta räägib: Vabalt suhtleb türgi keeles, teab mõnda bulgaariakeelset sõna.

Milles on ta osav / mis ei meeldi: Albenale meeldib väga laulda ja tantsida. Talle ei meeldi üldse magada lõuna ajal lasteaias.

Millega ta ei saa hakkama / valmistab raskusi: Talle valmistab raskusi lasteaias teiste lastega suhtlemine, kuna ta ei oska hästi bulgaaria keelt.

Mis teeb Albena õnnelikuks/kurvaks: Albena on õnnelik, siis kui ta saab koos oma emaga koos olla. Ta on kurb alati, kui ema on talt eemal, tööl. Ta kurvastab väga ka oma isa pärast. Isa igatseb ka väga Albena järele. Albena tunneb puudust isa naljadest ja temaga koos mängimisest.

Hirmud: Albena kardab oma asju teistega jagada. Ta kardab, kui ruumis on palju inimesi üheskoos.

Toit, mis talle meeldib / mis ei meeldi: Talle meeldib piim, pasta, Türgi koogid. Talle ei meeldi kaer, keedetud nisu.

Alisa

Vanus: 5 aastane

Sugu: naine

Füüsiline eripära: hele nahavärv, näos tedretähnid, rohelised silmad, punased juuksed.

Perekond: ema ja isa - Iirlased, vanemate amet - programmeerijad, Alisal on 10 aastane vend. Isa mängib Soti torupilli, pühade ajal kannab kilti - Soti seelik.

Taust: Alisa elas siiani Invernessi linnas, mis asub Sotimaal. Inverness asub Nessi jõe läheduses. Siin asub maailmas tuntud veelune elukas - Loch Ness.

Alisa on varem käinud lasteaias. Tema armas õpetaja kordas pidevalt, et "tuleb õppida mõtlema".

Pere kolis Bulgaariasse arsti soovitusel. Sotimaa õhk on liiga niiske ja röske. Spetsialistid soovitasid perele soojema ja kuivema kliimaga asukohta Alisa kopsuprobleemide pärast. Alisal esinevad aegajalt atakid ja omahingamise kergendamiseks kasutab ta inhalaatorit. Inhalaator on tal läheduses isega magamise ajal.

Alisa kannab pea alati päikesepriile. Need kaitsevad ta silmi. Ta silmad on väga tundlikud otsese päiksevalguse suhtes ja ere valgus pimestab teda.

Kus ta elab: üüritud majas Ilchov mäe jalamil. Tal on oma tuba.

Mida talle meeldib kodus teha: Talle meeldib hommikuti mäel jalutada, kui õhk on veel värske; väljas mängida; ujuda hoovis basseinis. Talle meeldib, kui vanemad loevad talle muinasjutte väljamõeldud tegelastest.

Keeled, mida ta räägib: räägib ainult inglise keelt. Bulgaaria keelt ei oska.

Milles on ta osav / mis ei meeldi: Talle meeldib laulda Iiri laule, eriti kui isa mängib torupilli, talle meeldivad putukad - tal on kodus herbaarium mitmete erinevate putukatega.

Millega ta ei saa hakkama / valmistab raskusi: Kui ta jookseb või on ärevuses ja hirmunud, siis ta hakkab hingeldama.

Mis teeb Alisa õnnelikuks/kurvaks: Mere hääl ja soe liiv, männimetsa lõhn. Ta saab kurvaks, kui ta tahab lastele ja õpetajale rääkida Sotimaast aga ta ei saa, kuna ta ei oska Bulgaaria keelt.

Hirmud: Ta kardab oma inhalaatorit ära kaotada, mida ta vajab, kui ei saa hästi hingata.

Toit, mis talle meeldib / mis ei meeldi: Kaerapuder - traditsiooniline Soti hommikusöök;

praemunad; röstsai ja vorstikesed; tee piimaga; pannkoogid; Soti suitsutatud lõhe. Talle ei meeldi vürtsised toidud.

Kaloyan

Vanus: 6 aastane

Sugu: mees

Füüsiline eripära: hele nahavärv, sinised silmad, heleblondid juuksed

Perekond: ema ja isa - Bulgaarlased, õde - 4 aastane

Taust: Pere elas varem linnas. Vanemad töötavad tähtsates ettevõtetes juhtivatel positsioonidel. Perel peab lugu Bulgaaria traditsioonidest, harrastavad tervislikke eluviise, spordivad palju.

Vanemad teevad sageli kodus tööd, kuna töötundidest jääb tihti puudu. Seetõttu hoolitsevad laste eest tihti vanavanemad. Sellel põhjusel on peres tihti vastulolu laste kasvatamisega seoses - vanemad on laste suhtes vabameelsed ja vanavanemad soovivad kehtestada distsipliini ja keelde.

Kaloyan on väga vastuvõtlik ja uudishimulik. Ta tegutseb arvutis, vaatab populaarseid teadusfilme. Tal on juurdepääs suurele hulgale informatsioonile, kuid see kõik on kaootiline. Kaloyan väsib kiiresti ja tunneb pingeseisundit. Tema ja õe tegevust ei piirata ega kontrollita piisavalt. Ta läheb sageli magama alles peale südaööd.

Kus ta elab: korteris, väga heades tingimustes, tal on oma tuba. Ta ei korista ega korrasta oma mänguasju ja isklikke asju. Perel on majapidaja.

Mida talle meeldib kodus teha: veedab aega arvutis või tahvlis, mängib ka mõnede mänguasjadega. Ta õppis iseseisvalt lugema. Talle meeldib filosoferida.

Keeled, mida ta räägib: räägib korrektselt bulgaaria keelt, õpib inglise keelt.

Milles on ta osav / mis ei meeldi: loob väga kergesti uusi sõprussuhteid, ei pea vaevaks teistega ise kontakteeruda. Kõik on tema jaoks huvitav. Talle ei meeldi üksi aega veeta.

Millega ta ei saa hakkama / valmistab raskusi: tema tähelepanu ei ole väga püsiv, ta ei kuula tihti juhendit lõpuni, ta viib alustatud tööd alati lõpuni.

Mis teeb Kaloyani õnnelikuks/kurvaks: talle meeldib oma perega koos olla ja külastada uusi kohti. Talle meeldib reisida ja vanemad võtavad ta tihti endaga kaasa reisidele. Ta on huvitatud pigem täiskasvanute tegevustest.

Kaloyan tahab, et kõik kuulaksid, mis tal öelda on ja ta ärritub, kui teda ei mõisteta.

Hirmud: Ta küsib alati palju küsimusi, kuna teda hirmutab, kui ta ei tea midagi. Ta muretseb asjade pärast, mis teda ei puuduta, näiteks kas isa jõuab õigel ajal talverehvid autole alla panna.

Toit, mis talle meeldib / mis ei meeldi: talle meeldivad köögiviljad, puuviljad, kaunviljad, piimatooted. Tema ema on taimetoitlane ja teeb tihti taimetoitu. Talle ei meeldi liha. Koju ei osteta maiustusi ja seetõttu on shokolaadi maitse talle võõras.

ITAALIA - ISTITUTO COMPRENSIVO BATTIPAGLIA SALVEMINI

Itaalias me tutvusime Persona Dolls metoodikaga läbi Erasmus+ projekti "Every child is special"

Me ostime 6 nukku Lõuna - Aafrikast ja 2 nukku valmistasime ise kohapeal.

Nukke on esitletud mitmetes tegevustes lasteaia lastele. Nukud on mänginud olulist rolli airdates õpetajatel lahendada tekkinud probleeme klassiruumides.

Iga nukkk peegeldab mingisugust erinevust, mida lastele tutvustati nukutegevuste käigus.

Maria - füüsiline erinevus

Mohamed = hüperaktiivsus

Assad = söömisharjumuste erinevus

Teresa = vähene sotsiaalsus

Sarin = rassi erinevus

Roberta = autism

Lapsed, kellel on esinenud käitumise probleeme parandasid oma läbisaamist kaaslastega ja aktsepteerisid enam erinevusi.

Nüüd lapsed mängivad enam üksteisega koos ja osalevad tegevustes ilma nututa ja suurema entusiasmiga. Ka vanemad on näidanud huvi üles klassiruumis saavutatud tulemuste üle.

Lapsed, õpetajad ja vanemad on saanud palju uut informatsiooni kultuuriliste, sotsiaalsete ja majanduslike erinevuste kohta, mis esinevad erinevatest rahvustest inimestel.

Persona Dolls nukku esitletakse lastele nagu päris last, seetõttu on lapsed aktsepteerinud nukke ilma probleemideta.

Persona dolls metoodika on väga kasulik vahend tegelemaks olulise tõrjumise probleemiga.

Battipaglia koolis on kokku 18 klassi, kuus käivad lapsed, kes on varjupaigataotlejad. Õpetajad abistavad neid lapsi kordamööda kasutades selleks just nukukude abi.

ITAALIA PERSONA DOLLS NUKUD

Nimi: Assad

Perekond: Assad elab Itaalias terve oma perega

Taust: Assad on sündinud Tuneesias, tema vanemad on Tuneeslased. Nad saabusid Itaaliasse 2 aastat tagasi. Nad on moslemid ja järgivad moslemite traditsioone.

Tema ema räägib ainult araabia keelt, isa räägib väheselt itaalia keelt, Assad ja tema õde räägivad prantsuse keelt ja veidi itaalia keelt.

Nad ei söö sealiha ja tema ema katab ennast looriga.

Kus ta elab: ta elab kooli lähedal majas koos teiste Araablastega. Ta käib lasteaias. Tema õde käib algkoolis.

Mis talle meeldib, ei meeldi: Talle meeldib lasteaias käija, kuna seal on palju teisi lapsi, kellega ta saab suhelda.

Talle ei meeldi, kui ta ei mõista kõike, mida õpetajad ja Itaalia lapsed räägivad.

Toit: Assadile meeldib süüa kana ja erinevaid köögivilja salateid. Talle meeldivad maiustused ja kuivatatud puuviljad. Talle ei meeldi süüa kala.

Ta ei söö pastat. Assad ei söö lasteaias, kuna sealne söök on väga erinev sellest, millega ta on harjunud ja mida valmistatakse kodus. Talle ei meeldi üldse supid, omletid ja pitsad.

Hirmud: Assad kardab pimedust ja kõva häält. Ta magab oma emaga samas toas.

Tal on väga tumedat värvi nahk, ta juuksed on mustad ja lokkis, tal on suured mustad silmad. Ta on 4 aastane.

Praegune elu: Ta isa oli Tuneesias arhitekt ja ema ajaloo õpetaja. Nad tulid Itaaliasse, kuna nende koduriigis ei olnud tööd. Nüüd on tema isa müüri ladu ja ema on kodune. Neil ei ole palju raha ja nad saavad abi immigrantide ühendusest. Assad kannatab, kuna tunneb

erinevust teiste lastega.

Tihti mängib ta kõrvalises kohas Mohamediga, teise Araabia lapsega, kes käib ka lasteaias.

Õpetajad ei näe vaeva, et Assadi aitada kohaneda ja sisse elada.

Nimi: Maria

Vanus: 6 aastane

Perekond: ema ja õde

Taust: Maria elab Battipaglias koos oma ema ja õega. Maria isa elab Marokos ja töötab seal puusepana. % aastat tagasi elab Maria Maliaano eeslinnas, kus elab tema vanaema. Maria ema ja vanaema on pärit Albaaniast. Ta räägin itaalia ja albaania keelt.

Kus ta elab: Ta elab Battipaglias väikeses korteris.

Keeled, mida ta räägib: Ta räägib itaalia ja albaania keelt.

Mis talle meeldib, ei meeldi: Talle meeldib mängida nukkudega ja mängida söögivalmistamise mängu. Talle meeldib väga mängida koos Lorellaga, kellega nad elavad lähestikku. Maria loodab, et Lorella hakkab temaga samas koolis käima, sest koos kooli minna oleks tema arvates väga tore. Talle meeldib väga mängida pargis ja laulda, aga ta oskab vaid Albaania laule, mida teised ei mõista. Maria ema tahaks, et ta hakkaks käima spordisaalis, aga Mariale see mote ei meeldi, kuna tal on probleem kõndimisega.

Raskused: Ta lonkab veidi.

Toit: Talle meeldib shokolaadi kook, aga ei meeldi üldse pasta ubadega.

Hirmud: Ta kardab koeri ja üksi kodus olemist.

Praegune elu: Tal ei ole palju sõpru, kuna ta alles hiljuti kolis Battipagliasse ja ta ema ei räägi hästi itaalia keelt ja seetõttu ei suhtle väga inimestega. Maria kannatab, kuna teised lapsed ei aktsepteeri teda, kuna ta ei räägi hästi itaalia keelt ja ta ei ole väga kiire liikumismängudes.

Nimi: MOHAMED

Vanus: 4 aastane

Perekond: vanemad, 2 venda, noorem õde.

Taust: Ta on sündinud Tuneesias, pere lahkus sealt, kui Mohamed oli 3 aastane. Tema vanavanemad jäid Tuneesiasse.

Tema is on väga pikk ja tugev, ta on tubli töömees, ta töötab farmis töölisena. Tema ema on kodune.

Nad peavad kinni oma koduriigi traditsioonidest ja tähtpäevadest. Nad saabusid Itaaliasse paadiga. Nad elasid varem Acernos ja nüüd jaanuaris kolisid Battipagliasse.

Kus ta elab: Ta elab Battipaglias, farmis mis asub Spinetas.

Keeled, mida ta räägib: Ta räägib araabia keelt, prantuse keelt ja veidi itaalia keelt.

Mis talle meeldib, ei meeldi: Talle meeldib joosta jooksuvõistlustelja talle meeldib alati võita. Talle meeldib kuulata muusikat ja lastelaule, aga talle ei meeldi teiste ees esineda.

Tal on vähe mänguasju ja talle ei meeldi neid teistega jagada. Talle ei meeldi hommikuti vara ärgata. Talle ei meeldi prille kanda.

Mis valmistab raskusi : rääkida itaalia keeles.

Toit: Talle meeldivad hamburgerid, ei meeldi kala.

Hirmud: Ta kardab merd ja kohti, kus on väga palju inimesi.

Tal on tume nahavärv. Ta on pikk, kõhna ja väga tugev.

Praegune elu: Ta hakkas hiljuti koolis käima ja korvpalli trennis Aversanas. Mohamedile meeldib väga elada Itaalias ja eriti maapiirkonnas kuna talle meeldib mängida õues loomadega nagu: pardid, hobused. Kodus püüab pere rääkida itaalia keeles, et neil oleks teistega lihtsam suhelda.

Nimi: Roberta

Vanus: 5 aastane

Perekond: isa, ema ja 3 aastane õde.

Taust: Roberta elab Battipaglias koos oma ema, isa ja õega. Roberta is on matemaatika õpetaja ja ema on jurist, aga ta ei tööta enam. Tema õde käib esimest aastat lasteaias ja tal on seal oma tugiisik, kuna tal on diagnoositud autism. Roberta lelab suures kahekorruselises majas Battipaglia äärelinnas. Esimesel korrusel elavad tema vanavanemad, Gianni ja Anna. Aasta tagasi elasid nad Salernos, kus tema ja ta õde

sündisid. Tema is suunati tööle uude kooli Battipaglias ja seetõttu otsustas terve pere kolida uude linna.

Mis valmistab raskusi: Robertale valmistab raskusi teistega suhtlemine.

Mis talle meeldib, ei meeldi: Talle meeldib kuulata muusikat. Ei meeldi, kui inimesed kannavad jalanõusid.

Hirmud: Ta kardab kõva müra ja karjuvaid inimesi.

Praegune elu: Tal ei ole palju sõpru, kuna ta alles hiljuti kolis Battipagliasse. Varem elas ta Salernos. Roberta kannatab, kuna uues koolis lapsed ei võta teda omaks, kuna ta tihti lõhub teiste laste asju ja on agressiivne õpetajate ja kaaslastega.

Nimi: Sanir

Vanus: 5 aastane

Tume nahavärv, tumedad silmad, kannab patse.

Perekond: isa - Kongolane, ema - Itaallane. Ta on sündinud Itaalias. Peres on peetud kinni erinevatest kultuuridest ja traditsioonidest, olenevalt vanemate päritolust ja nende elukohast. Peres on tähtsal kohal sport ja igasugune füüsiline tegevus. Saniril ei ole õdesid ega vendasid.

Taust: Saniri isa on sportlane, kes lahkus Kongost aastaid tagasi. Ta sai pakkumise mängida Battipaglia korvpalli klubis. Itaalias kohtas ta oma ema, kes tantsib kaasaegset balletti. Kui vanematel on kiire, siis Sanir on sõprade või kolleegide hoole all või emapoolse vanaema juures. Vahel on ta ema spordisaalis, kus ta mängib oma telefoniga.

Probleemid algasid, kui Sanir hakkas käima lasteaias. Ta jääb alati hiljaks, kuna talle ei meeldi hommikul vara üles tõusta ja ta nutab hommikuti.

Esimest korda on ta keskkonnas, kus kõik ülejäänud lapsed on heleda nahavärviga. Ta arvab, et kõik peavad teda teistest erinevaks. Tal on probleeme sotsialiseerumise ja kuna ta on harjunud suhtlema täiskasvanutega - ta ei suuda vabalt suhelda teiste laste ja õpetajatega. Seetõttu on tal raske keskenduda, tal on tihti huvipuudus ja ei oska teistega koos töötada.

Sanir läheb magama alles peale südaööd. Peres ei ole reegleid ja käitumisnorme paika pandud.

Kus ta elab: Pere elab renditud korteris, mis on isa korvpalli meeskonna poolne. Saniril on oma tuba, kus on arvuti ja televiisor.

Keeled, mida ta räägib: itaalia ja prantuse keel

Mis talle meeldib, ei meeldi: Talle meeldib igasugune füüsiline tegevus - tarrasõit, uisutamine. Talle meeldib väga joosta. Ta sõbruneb väga kiiresti täiskasvanutega. Ta kuulab funk, rock ja techno muusikat. Ta tantsib väga osavalt.

Talle ei meeldinud, kui vanemad ta varjupaika viisid. Talle ei meeldi koolis sööklas kõigi lastega koos ühe laua taga süüa. Ta ärritub kergesti ja võib asju oma ümber lõhkuda ja loopida.

Mis valmistab talle raskusi: Talle ei meeldi töötada meeskonnas, ta ei lõpeta oma kodutöid, ta jätab tihti tegevused lõpetamata. Tal on klassis omanurk, kus ta teistest eraldatakse.

Hirmud: Talle valmistab hirmu üksi jäämine. Talle ei meeldi teiste lastega koos mängida, isegi kui ta kutsutakse mängu. Talle ei meeldi, kui talle sunnitakse käske ja korraldusi peale. Talle meeldib olla suletud ruumis pikka aega.

Toit: Talle meeldib süüa pitsat. Ei meeldi pasta ja köögiviljad.

Nimi: Teresa

Vanus: 5 aastane

Perekond: ema, isa, vend.

Taust: Teresa on sündinud Hispaanias. Teresa ema on Hispaanlane ja isa Itaallane. Pere elas Hispaanias, kuni Theresa sai 2 aastaseks, seal töötas ta ema haiglas. Kodus peetakse kinni mõlema riigi traditsioonidest. Nad söövad paella ja lasnjet ning tantsivad flamencot ja tarantellat.

Kus ta elab: Teresa elab renditud korteris Battipaglias.

Keeled, mida ta räägib: Teresa räägib väga hästi hispaania keelt, itaalia keelt ta veel väga hästi ei oska.

Mis talle meeldib, ei meeldi: Teresa on väga sportlik. Ta käib iluvõimlemises. Teresale meeldivad erinevad mängud. Ta mängib lauamänge ja arvutimänge. Ta tahab olla alati esimene ja võita. Teresa jagab oma mänguasju teiste lastega.

Teresale ei meeldi hommikul vara ärkata. Talle ei meeldi, kui mõnikord lapsed narrivad teda lasteaias. Talle ei meeldi laulmine, luuletuste õppimine, sest siis peab ta teiste ees esinema.

Mis valmistab raskusi: Teresale on raske rääkida itaalia keeles.

Toit: Teresale meeldib kana. Talle ei meeldi köögiviljad.

Hirmud: Teresa kardab üksi kodus olla.

Theresa on ühest kõrvast kurt leetrite tagajärjel, mida ta lapsepõlves põdes.

Praegune elu: Teresa pere kolis Itaaliasse kolm aastat tagasi. Teresa hakkas lasteaias käima ja spordisaalis iluvõimlemises. Teresale meeldib väga Itaalias elada, sest see on väga sarnane Hispaaniaga. Teresa vanaema õpetab talle itaalia keelt, et tal oleks lihtsam teistega suhelda.

TSEHHI - MATERSKA SKOLA SARDICE

Haridus, mis on teel teadliku töö poole eelarvamustega, on tänasel päeval väga palju arutatud teema, sest see asetab rõhu väga raskele ülesandele - arendada hoiakuid ja väärtuseid lastes, kes on empaatilised, loovad, omavad enesehinnagut, väärtustavad positiivselt teisi ja prosotsiaalset käitumist.

Oma lasteaias pidime me tutvustama haridusprotsessis toimuvat tööd eelarvamustega. Me otsisime praktilisi ja heakskiidetud meetodeid tööks eelarvamustega eelkooliealiste lastega vanuses 3-6. Kui leidsime „Persona Dolls“ meetodi, mõistsime, et see on see mida, me otsisime. Projekti vastastikuse ettevalmistamise järel me ühinesime rahvusvahelise projektiga "Iga laps on eriline" 1. septembril 2015.

Projekti alguses mõtlesime, kuidas leida uusi viise ja meetodeid rääkimaks lastele inimestevahelisest erinevusest, kuidas rääkida erinevustest ilma, et sa viitaks, et miski on normaalne ja parem. Tänu projekti käigus toimunud vastastikusele koostööle partneritega, osaledes Tallinnas toimunud kursusel ja teistel rahvusvahelistel projekti

kokkusaamistel, oli meil võimalus õppida järkjärgult töötama Persona Dolls meetodikaga. Kui me tutvustasime meetodit haridusprotsessis, avatasime, et see aitas õpetajatel toime tulla eelarvamusega ja see aitas neil rääkida lastega teemadel, mida oli tavaliselt raske seletada.

Meie uued sõbrad (nukud) tulevad meie lasteaia tegevustesse tavaliselt üks kord nädalas ja jagavad lastega oma elulugu ning kutsuvad lapsi oma lugu jagama. Õpetaja on vahendaja nuku ja laste vahel; nukud aitavad lastel rääkida endast ja kaitsta end, kui nende üle tehakse nalja, sellepärast et nad on erinevad või räägivad teist keelt.

Mida annab see meetod lastele?

- see tugevdab nende enda enesehinnangut ja positiivset enesepilti
- õpetab neid oma tundeid välja ütleva ja oma ideid väljendama
- arendab vastastikust empaatiat ja solidaarsust
- see annab lastele vajaliku kogemuse

- see julgustab kriitiliselt mõtlema eelarvamustest, üksindusest ja diskrimineerimisest

Persona Dollsi meetodiga tehtud töö on meie lasteaia osa haridusprotsessist.

Meetod vastab praegusele laste arengutasemele - "teeselda mängu", mistõttu on see lastele väga lähedane. Eelkooliealised lapsed armastavad mängida mängida mängida teatud rolle, nad

võivad mängida oma ema või isa, neil võivad olla erinevad elurollid või teistsugused elud. Lapsed teavad, et see on ainult nukk, kuid nende fantaasias on see tõeline.

TSEHHI PERSONA DOLLS NUKUD

Nimi: Anna (4 aastane)

Perekond: ema, isa, 2 vanemat venda (12 ja 15 aastased)

Kultuuriline taust: Ema ja isa on pärit Tšehhist.

Kus elavad: Anna elab oma majas koos oma perega Šardices.

Keeled mida räägib: tšehhi keel

Meeldib: Annale meeldib joonistada, maalida, mängida flööti, laulda, tantsida, on mitmekülgne. Talle meeldib kuulata muinasjutte, ta armastab loomi.

Ei meeldi: Ära eksimine ja üksildus.

Valmistab raskusi: ei meeldi balletitunnid, aga peab käima kuna vanemad tahavad. Alluda -lastele ja täiskassvanutele (enamasti vanematele).

Talle on tähtis: - olla täiskasvanute ja laste seltskonnas, olla juht.

Perekonnale on tähtis: Tervis, ühised väljasõidud, riigipühad, kohtumine sõpradega.

Kõige ilusam päev aastas: jõulud, sünnipäev, puhkus ja päevad kui kogu pere on koos.

Toidud mis meeldivad: Spinati supp, riis liha- ja köögiviljadega, popkorn

Toidud, mis ei meeldi: oasupp, magus riis.

Hirmud: et isa kolib igaveseks ära ja ta jääb oma ema ja vennaga üksi.

Füüsiline eripära: Anna kannab prille.

Hiljutine ajalugu: Anna sündis Lõuna-Moravias. Ta kasvas üles koos vanemate ja vanemate vendadega ja oli armastatud laps. Kui ta oli 2 aastane, muutus olukord. Isa kaotas oma töö ja perekonnas tekkisid erimeelsused ja probleemid. Mõne aja pärast leidis isa töö, kuid kodust eemal - Plzenis, pere oli osaliselt ümber paigutatud. Vanem vend, kes oli nüüd põhikooli lõpus, püüdis leida Plzenis keskkooli, et elada koos isaga.

Soov: Anna väga loodab, et kogu pere on jälle koos ja kõik oli nagu varem, kui ta oli väike.

Unistus minna merele, kus ta pole kunagi olnud, aga on kuulnud vendadelt lugusid.

Nimi: Thomas Diltworth

Perekond: ema, isa, õde (8 aastane)

Kultuuriline taust: Ema on tšehhitar, isa on inglane.

Kus elavad: Thomas elab oma majas Prahast.

Keeled mida räägib: ema ja õega räägib tšehhi keeles, kui isa on kodus, räägivad kõik inglise keelt.

Meeldib: Thomas mängib tihti legodega, suurtest tükkidest ehitab ta maju. Talle meeldib õues sõita rattaga, mängida jalgpalli ja erinevaid liikumismänge. Tema lemmik spordiala on ujumine. Meeldib mängida kaarte.

Ei meeldi: Koristamine.

Valmistab raskusi: Thomase jaoks on raske tulla toime

kaotusega.

Talle on tähtis: Olla igalpool esimene.

Perekonnale on tähtis: Tervis, perekonna kokkutulekud (samuti Inglismaa omadega)

Kõige ilusam päev aastas: Pühad (vaheaeg), jõulud ja sünnipäev.

Toidud mis meeldivad: kana kartuliga, lasanje ja Nuttela.

Toidud, mis ei meeldi: tomatisupp, kala ja kapsas.

Hirmud: Inglise keelne kool, mis tuleb peale vaheaega.

Füüsiline eripära: Thomas on hüperaktiivne.

Hiljutine ajalugu: Thomas on sündinud Prahast. Kui ta oli kahe aastane, kolis perekond Šardice küllasse Moravas, kuna nende isa sai seal töö. Thomasele väga meeldis see küla.

Kui ta oli 5 aastane, pidid nad kolima tagasi Prahasse. Thomas oli väga õnnetu. Nad kolisid

uuesti, isa töö pärast ja sellepärast, et nende isa soovis, et lapsed käiksid inglise keelses koolis Prahast. Vanemad ei ole ära müünud suvilat Šardices ja nad käivad tihti suvilas ja Thomas on selle üle väga õnnelik. Ta tuleb alati ka meile lasteaeda külla.

Soov: Thomas tahab minna tagasi Šardice.

Nimi: Vojta Novotný (5 aastane)

Perekond: ema, isa, 2 vanem vend Michal (7 aastane)

Kultuuriline taust: Vanemad on pärit Brno linna lähedal asuvast külast. Vojta vanaisa elab veel samas külas, kus on tema vanemad pärit.

Kus elavad: Praegu elavad nad Brnos, mis on suuruselt teine linn Tšehhi Vabariigis.

Keeled mida räägib: tšehhi keel

Füüsiline eripära: Kui Vojta oli 3,5 aastat vana, läks ta parki koos oma emaga. Pargis oli palju puid ja Vojta ronis mitte väga kõrge puu otsa ja kukkus sealt alla ning vigastas oma selgroogu. Tal oli haiglas selgroo operatsioon ning kuna ta peale operatsiooni ei saa kõndida peab ta kasutama ratastooli. Ta peab oma kätega tõmbama, et ratastool liiguks. Vojta peab tihti käima arsti juures või füsioterapeudil, ta peab treenima oma jalgu ja alakeha.

Meeldib: Talle meeldivad loomad ja Lego-figuurid. Mõnikord teeb ta plastiliinist kujusid. Talle meeldib külastada oma vanaisa, kellel on talu. Vanaisa tegi kaldtee, et Vojta saaks kergesti majast sisse ja välja. Vanaisa ehitas ümber ka vannitoa, et Vojta saaks seda ise üksi kasutada. Vojta vanaisa ehitas spetsiaalse kaldtee, et Vojta saaks lihtsalt käija loomi toitmas. Mõnikord nad istuvad koos ja silitavad loomi. Vojtale meeldivad päevad, kui nad koos vanaisaga hoolitsevad loomade eest, tassivad puid kuurist, koorivad kartuleid. Ja kõige ilusam päev on Vojta arvates sünnipäev, kui ema küpsetab kooki ja valmistab tema lemmiktoitu ja kõik õnnitlevad teda ja laulavad talle sünnipäevalaulu. Talle meeldib tema parim sõber Alenka.

Ei meeldi: Mõnikord ei taha lasteaias lapsed temaga mängida ja Vojta on sellepärast väga kurb.

Soov: Ta tahab minna vanaisa juurde suvevaheajale. Vojta teab, et ta läheb varakult kooli. Ta soovib, et ta saaks oma sõpradega koos kooli minna.

Mis on Vojta toas: seal on laud, toolid, tugitool ja ratastool, et ta saaks mugavalt ratastooliga igale poole. Vojtale on pandud vannituppa käepidemed paremal ja vasakul, et ta saaks neist kõvasti kinni hoida kui ta läheb WC-sse. Vojta toas on laud Lego klotsidega mängimiseks. Vojtal on kollane hantel riivilil, see on osa tema treeningust.

Nimi: Yaasmin Mubi (4 aastane)

Perekond: ema, isa, 2 vanemat õde Naja (9 aastane) ja Shaaira (11 aastane)

Kultuuriline taust: Ema ja isa on pärit Nigeeriast. Isa õppis Tšehhi Vabariigis farmaatsiat ja töötab ravimilaboris Brnos. Ema on lastega kodus. Kõik lapsed on sündinud Tšehhis.

Kus elavad: Yaasmin elab koos vanemate ja õdedega oma majas Kyjovis.

Keeled mida räägib: Kodus, räägivad kõik inglise keelt, lapsed omavahel räägivad tšehhi keelt.

Meeldib: Yaasminile meeldib joonistada ja maalida, aga kõige rohkem meeldib talle ravida pehmeid loomi.

Ei meeldi: Kui inimesed tänaval liiga palju vaatavad teda.

Valmistab raskusi: tšehhi keeles rääkimine, sest see ei ole tal veel väga hea.

Talle on tähtis: et tal oleks kaasas mängukaru, mille saatis talle vanaema Nigeeriast.

Perekonnale on tähtis: lugu pidada mõnedest Nigeeria traditsioonidest. Ühised söömised.

Kõige ilusam päev aastas: sünnipäev tähistamine aias, marjonettide etendused

Toidud mis meeldivad: Yaasmin armastab pannkooke puuviljade ja vahukoorega.

Toidud, mis ei meeldi: Läätsed, tilliga kastmed

Hirmud: Yaasmin kardab rühmas uut poissi, kes kohtleb teda halvasti.

Füüsiline eripära: Yaasminil on pruun nahavärv.

Hiljutine ajalugu: Yaasmin on sündinud Tšehhis Kyjov linnas. Perekond on Aafrika päritolu ja kõik teised sugulased elavad Nigeerias. Yaasmin on nendega kontaktis olnud ainult läbi Skype, kuid isiklikult pole veel neid kohanud. Talle meeldib kuulata, kui lasteaia lapsed räägivad vanaemadest ja vanaisadest ja vaadata kui vanavanemad tulevad lasteaeda lastele järgi. Yaasminil käivad järgi lasteaias ainult õed või vanemad. Õed on näinud vanavanemaid, siis kui nad käisid Nigeerias enne Yaasmiini sündimist.

Soov: Yaasmin tahab väga minna Nigeeriasse vaheajal, õppida tundma oma vanaemasid ja vanaisa. Ta tahab hoolitseda väikeste loomade eest ja unistab karvasest kutsikast või kassipojast. Ta tahaks õppida jalgrattaga sõitma.

HISPAANIA - CEIP GINES MORATA

Gines Morata kool on uus kool, mis asub Almeria linna põhjaosas. Koolis on umbes 500 õpilast vanuses 3 kuni 11 eluaastat. 5% õpilastest on hariduslikud erivajadused, mõned neist on äärmiselt tõsised.

Koolis töötab kolmkümmend õpetajat, kaks assistenti, sekretär ja uksehoidja. Alates 2007. aastast on koolis loodud mitmeid projekte, mis edendavad erineval moel innovaatilist lähenemist. Kõik töötajad on kaasatud innovaatilistesse tegevustesse ja metodoloogiasse, kes tavaliselt osalevad koolitustegevuses assistendina ja kõnelejatena. Väga oluliseks peame koostööd perekondadega ja nende kaasamist erinevatesse tegevustesse ja projektidesse. Töötajad edendavad rahumeelset kooseksisteerimist ja austust õpilaste seas.

Hariduskogukond edendab kooli osalemist Euroopa projektides, mis võimaldab koolil hoida innovatsiooni, jagada häid tavasid ja edendada tunnet kuuluda Euroopasse. Euroopa väärtused on praeguseks esmasel tänu asjaolule, et meie ühiskonnas tõuseb päevakorda mõned sallimatud, rassistlikud, ksenofoobsed ja ülemõistlikud ideed. Need ebasobivad ideed jõuavad kooli ja näeme, et

sallimatus on sageli suunatud erinevatele lastele (kultuuri, rassi, religiooni, sotsiaalse päritolu, erivajaduste, füüsiliste omaduste jne tõttu)

Teisest küljest on täheldatud, et mõned õpilased hakkavad kooli esimestel aastatel ebasobivalt käituma. See olukord tekitab õpilaste endi, õpetajate ja perede jaoks ebamugavusi.

Tänu Projektile " Iga laps on eriline", mis rakendab Persona Dolls meetodikat, võimaldas meil töötada kooli õppima asuvate õpilastega, et vältida nende ebasobivate käitumiste ja hoiakute levikut. See projekt sobib meie kooli, sest selle eesmärgid kajastuvad meie õppekava filosoofiaga ja Gines Morata kooli haridusalaste eesmärkidega.

Lapsed hakkavad märkama inimeste vahelisi erinevusi väga varajases eas. Seetõttu on väga oluline alustada sallivuse õpetamisega juba lasteaias. Sel viisil on võimalik kujundada positiivset suhtumist nendesse erinevustesse. Sallimatuse tagajärjel tekkinud kiusamise ja vägivalda lahendamiseks ning vältimiseks on vaja hästitoimivaid meetodeid ja väljaõppe saanud spetsialiste, mida pakutakse Persona Dolls projekti meetodika alusel.

Erasmus Plus K219 projekti kaudu on meil võimalik rakendada oma koolis antud

metoodikat. Koostöö ja kontaktid on erinevate riikide ja kultuuridega, kes kasutavad suhtlemiseks inglise keelt.

Kuigi selles projektis osales otseselt vaid 200 õpilast vanuses 3-7 aastat ja 11 õpetajat, võisid ülejäänud töötajad ja vanemad õpilased mõnes tegevuses koostööd teha ning kogu hariduskogukond võttis ühendust ja teadis Persona Dolls metoodikaga seotud eesmärkidest ja tegevustest.

Me otsustasime kasutada seda lähenemisviisi, et edendada võimalike väärtuste õppimise õpetamist, mida peetakse hariduse üheks peamiseks aspektiks ja mis on meie õppekavas. Persona Dollsi lähenemisviisis rakendatud tegevused on seotud igapäevase elu- ja õppimisega.

Töötasime 6 nukuga, mis olid kohandatud meie õpilaste iseärasustega (erinevast soost, rassist, vanusest, probleemidest jne). Iga nuku eripära valiti erinevusest, mida meie

õpilased ei tunne. Nukke tutvustati ja nukutegevusi viidi läbi lastega vanuses 3-7 aastat.

Kõik nukkudega seotud tegevused on dokumenteeritud nukuraamatutes.

Peale kolmeaastast Persona Dolls metoodikaga töötamist märkasime, et õpilased on muutunud teadlikumaks inimestevahelistest erinevustest. Nad on

sallivamad oma eakaaslaste suhtes ja austavad seda, kui keegi neist erineb. Laste omavahelised suhted on paranenud ja käitumises on vähem probleeme. Õpilased on üksteise suhtes tähelepanelikumad ja heasoovlikumad. Lapsed on muutunud üksteise suhtes sallivamaks, ega alanda ja naeruväärista kaaslasti.

Koostöö meie partnerriikidega on olnud suurepärase. Oleme jaganud palju teavet ja leidnud palju ideid laste sallivuse õpetamise erinevate viiside kohta. Meie koolil oli võimalus korraldada koolituskohtumine, kus kogu haridusringkond sai meie partneritega ühendust võtta. Õpilased kohtusid paljude Euroopa riikide õpetajatega ja mõistsid erinevate keelte kasutamist ning võõrkeelte õppimise tähtsust.

Perekonnad ja hariduskeskus on projekti tulemustega väga rahul, lapsevanemad toetavad sallivuse õpetamist ja nad näevad laste käitumises muutusi.

Töötajad leiavad, et selle metoodika rakendamine on olnud edukas, nad on otsustanud jätkata tööd samamoodi ja jagada oma teadmisi teistega.

HISPAANIA PERSONA DOLLS NUKUD

Nimi: María del Mar

Perekond: Maria del Mar elab koos oma ema ja ema uue elukaaslasega. Ta on pere ainus laps. Tema vanemad lahutasid 3 kuud tagasi.

Kultuuriline taust: Maria del Mar on sündinud Almerias, ta ema ja isa on Hispaanlased. Maria del Mar räägib hispaania keelt ja natuke inglise keelt.

Kus ta elab: Ta elab Almerias, kooli lähedal asuvas korteris.

Meeldib/ ei meeldi/ valmistab raskusi: Maria del Mar armastab väga joonistada ja meisterdada. Öösiti ta tõuseb üles, et mõelda välja lugusid ja maalida. Talle

valmistab raskusi tunnis tähelepanemine, kui õpetaja midagi selgitab. Talle meeldiks parema meelega joonistada kui õpetajat kuulata. Maria del Marile ei meeldi kirjutada ja koduseid ülesandeid teha. Talle ei meeldi kui täiskasvanud teda parandavad/talle märkusi teevad või kaaslased tema üle naeravad. Tal on paha tuju, kui ta midagi valesti teeb.

Toidud mis meeldivad/ ei meeldi: Maria del Mar armastab süüa sokolaadi ja makarone, üle kõige maitsevad talle makaronid tomatikastme ja juustuga. Ei meeldi süüa porgandit, salatit ja kala.

Hirmud: Kardab pimedust, tugevat müra ja putukate hammustusi/nõelamist.

Füüsiline omapära: Maria del Mar on 7 aastane, tal on pikad tumedad lokkis juuksed ja pruunid silmad. Ta on pikem, kui kõik teised lapsed tema klassis.

Hiljutine ajalugu: Ta tunneb ennast pärast vanemate lahutust väga üksikuna. Ta arvab, et keegi ei pööra talle enam tähelepanu. Ta kardab üksi magada oma voodis ja on hakanud õhtuti ema voodisse pugema. Kogu pere on väga kurb kuna kaks kuud tagasi suri Maria del Mari vanaisa ära. Nüüd nad käivad emaga igal õhtul vanaema abistamas.

Nimi: Paco

Perekond: Paco elab koos ema, isa ja vennaga uues kodus Almerias. Varem nad elasid Riojas, kus praegu aga elavad

tema vanavanemad. Paco tahaks aga parema meelega elada vanas kodus edasi.

Kultuuriline taust: Paco on 4 aastane. Paco on sündinud väikeses külas nimega Rioja, mis asub Almeria lähedal. Paco isa on Hispaanlane ja ema on Argentiinlane. Paco igatseb väga oma vanavanemaid, kes elavad siiani Riojas. Ta suhtleb nendega Skype teel kaks- kolm korda nädalas. Paco räägib hispaania keelt. Peagi asub ta ka uues koolis õppima inglise keelt. Paco isa on farmer, kes kasvatab Riojas apelsine ja ema on kokk.

Kus ta elab: Mõned kuud tagasi kolisid nad uude majja Almeriasse. Uus maja on suurte tubade ja laiade koridoridega, kus ei ole treppe. Nüüd saab Paco vabalt ise oma ratastooliga liikuda. Paco ei pea nüüd oma tuba teistega jagama, ta sai päris enda toa.

Meeldib/ei meeldi/ valmistab raskusi: Pacole meeldib väga koolis käia ja uusi asju õppida. Koolis on palju huvitavaid raamatuid, puslesid ja mänguasju. Kõige rohkem meeldib talle koolis täita töölehti, kus peab erinevusi otsima ja värvima. Raskusi valmistab Pacole see, et ta on koolis uus ja tal ei ole veel eriti sõpru. Pacole meeldib väga korvpall, kuigi ta ise seda mängida ei saa. Talle meeldib vaadata telekast multifilmi "Paw Patrol". Üle kõige armastab ta käija kolm korda nädalas ujumas.

Toidud mis meeldivad/ei meeld: Pacole maitsevad oma isa kasvatatud apelsinid ja oma ema valmistatud toidud. Ülekõige armastab ta süüa puu- ja juurvilju. Paco on terve ja tugev, kuna armastab palju süüa.

Hirmud: Paco kardab koletisi ja suuri veoautosid. Kardab minna arsti juurde.

Füüsiline eripära: Paco on 4 aastane, tal on tumedad lühikesed juuksed ja mustad silmad. Ta on pikk ja kõhna. Tal on tugevad käed, aga ta ei saa liigutada oma jalgu, joosta ega kõndida. Paco kasutab liikumiseks ratastooli. Ta ei saa koolis kasutada samu toole ja laudu mis klassikaaslased.

Hiljutine ajalugu: Ema töö tõttu kolis Paco pere Almeriasse. Paco pidi minema uude kooli, kus ta tunneb end väga üksikuna. Uued klassikaaslased on segaduses ja kartlikud ja hoiavad eemale, kuna pole varem ratastoolis lapsega kokku puutunud. Igal nädalavahetusel läheb ta kodukülla Riojasse kus ta enne elas, et külastada oma vanaisa, nõbusid ja sõpru. Ta igatseb neid väga ja ootab millal neile külla minna saaks.

Nimi: Ramón

Perekond: Ramoni perekond ei ela hetkel Hispaanias. Tema perekond elab Senegalis, kus tal on 8 õde-venda. Ramon

saabus hiljuti Hispaaniasse ja alustas kooliskäimist.

Kultuuriline taust: Ramon on 6 aastane. Ta on sündinud Senegalis. Ta rändas pika tee läbi kõrbe ja sõitis paadiga üle Vahemere et jõuda oma kodumaalt Hispaaniasse. Ta tuli koos teiste immigrantidega. Tema pere jäi aga Senegali. Ramonil on raskusi Hispaania keeles suhtlemisega, kuid ta saab aru, ning kordab kõiki sõnu järgi mida ta kuuleb. Tal ei olnud kaasas peale seljas olevate riiete mitte midagi.

Kus ta elab: Ramon elab internaatkoolis, koos teiste lastega kellel ei ole perekonda. Kõige rohkem meeldib Ramonile internaatkoolis see, et seal on palju maitsvat toitu ning inimesed kes teda abistavad ja toetavad.

Meeldib/ ei meeldi/ raskusi valmistab: Raskusi valmistab hispaania keeles suhtlemine, kuid vaatamata sellele meeldib talle koolis käija. Ramonile meeldib õppida, ta tahab õppida lugema ja kirjutama, et ta saaks oma vanematele kirjutada. Raskusi on sõprussuhete loomisega, mille tõttu ta tunneb ennast üksikuna. Ta muutub väga kurvaks kui keegi ei taha temaga mängida, kuna tal on tume nahk ja mustad lokkis juuksed

Toidud, mis meeldivad, mis ei meeldi: Ramon armastab süüa võileibu, hamburgereid, jäätisekokteili ja puuvilju. Ta on alati esimene, kes oma lõunasöögi söödud saab.

Hirmud: Ramon kardab üksi olla. Talle meeldib lähedus ja ta alati magab koos oma kaisukaruga. Selle kaisukaru sai ta endale esimese asjana kui ta Hispaaniasse tuli. Kuigi tal on veidi häbi, et klassikaaslased sellest teavad.

Füüsiline omapära: Ramon on 6 aastane. Tal on tume nahk ja mustad lokkis juuksed. Ta on väga kõhna ja oma klassis kõige pikem. Tulles ei olnud tal peale oma riiete mitte midagi kaasas. Ta peab kandma riideid, mis talle internaatkoolist anti.

Hiljutine ajalugu: Ramon põgenes Hispaaniasse, et aidata oma vaest perekonda. Ta põgenes koos teiste immigrantidega, kuid peagi selgus, et ta on töötamiseks liiga noor.

Ramon on väga mures ja igatseb oma perekonda. Ta soovib, et tal oleks mobiiltelefon, et oma perekonnaga suhelda, sest peale seda pole ta saanud nendega kordagi suhelda.

Nimi: Violeta

Perekond: Violeta elab koos oma emaga Almerias. Varem elasid nad koos isaga, kuid isa pidi tagasi minema Rootsi, kuna ta ei leidnud Hispaanias tööd. Maria ema nimi on Maria Dolores, kes töötab juuksurina.

Kultuuriline taust: Violeta on sündinud Almerias. Tema ema on Hispaanlane ja isa on Rootslane. Violeta räägib nii

hispaania kui rootsi keelt. Koolis õpib ka inglise keelt, nii et natuke räägib ka inglise keeles.

Kus ta elab: Ta elab koos oma emaga Almerias

Meeldib/ ei meeldi/valmistab raskusi: Violeta lemmikvärv on lilla ja tema tuba on ka üleni lilla. Armastab kuulata muusikat. Talle ei meeldi sport, parema meelega vaataks ta televiisorit või joonistaks. Violeta oskab hästi joonistada ja maalida. Violeta armastab tantsimist ja ta käib kaks korda nädalas tantsutrennis.

Toidud mis meeldivad/ei meeldi: Violetale meeldib väga süüa maiustusi, kooke ja shokolaadi. Tal on raskusi enda kontrollimisega, ja ta ei lõpeta enne, kui kõik maiustused on otsas.

Hirmud: Violeta kardab, et kuna isa elab neist nii kaugel, siis võib temaga midagi juhtuda või unustab ta tema ning ema üldse ära. Ta kardab, et klassikaaslased hakkavad teda jälle narrima ja koledate nimedega kutsuma, või keelduvad temaga mängimast ja oma meeskonda kutsumast

Füüsiline eripära: Violeta on 4 aastane, tal on pikad pruunid juuksed ja pruunid silmad. Ta on ülekaaluline ja teistest pikem.

Hiljutine ajalugu: Violeta on väga kurb, et isa lahkus nende juurest. Violeta igatseb väga aega, kui nad koos isaga kaarte ja malet mängisid, ratastega sõitmas käisid või kala püüdsid. Violeta on olnud väga hea õpilane korrektne, tähelepanelik ja hoolas, kuid viimasel ajal on õpetaja märganud, et Violeta on millestki häritud ja on haje vile. Vanemad on hoolitsenud, et Violetal oleks tervislikum menüü. Kuid Violetta on pärast isa lahkumist väga kurb olnud ja ta lohutab enda kurbust sellega, et ta sööb maiustusi, hamburgereid, sõõrikuid ja kooke. Seetõttu on ta ka ülekaaluline.

Koolis kiusatakse teda, kuna ta on ülekaaluline. Lapsed kutsuvad teda "paksukeseks" ja hüüavad sa ei saa meid kätte. Paljud lapsed naeravad ja narrivad Violetat iga päevaga aina rohkem ja rohkem. Mõned lapsed kutsuvad teda hüüdnimedega, keelduvad temaga mängimast ega kutsu oma meeskonda. Ta tunneb end üksikuna ja teistest lastest isoleerituna.

Violetta rahustab end sellega, et sööb aina rohkem. Kuid hiljuti ta muutis oma meelt, ta arvab, et lapsed lõpetavad tema narrimise kui ta oleks kõhnem. Seetõttu lõpetas ta söömise. Lõunaks oli tal kaasas ainult leib ja vesi. Kui keegi küsis Violetalt toidu kohta või pakkus midagi süüa, hakkas ta nutma ja keeldus rääkimast.

Eelmisel nädalal ta kukkus aga tantsutrennis kokku, kuna ta polnud päeva jooksul midagi söönud. Nüüd peab Violetta käima psühholoogi juures ja võtma rohtusid. Violetta vanemad on juhtunu pärast väga mures.

PORTUGAL - CELFF COLEGIO GUADALUPE

Colégio Guadalupe kool on kasutanud Persona Dolls metoodikat ERASMUS+ projekti raames, alates 2015 aastast.

Koostöös teiste Euroopa koolidega, on meie kool sellesse teemasse investeerinud, kuna peame seda väga oluliseks laste igapäevase suhtlemisoskuse arendamisel. Meie prioriteediks on arenda kasvamiseks vajalikke oskuseid läbi ennetamise ja varajase sekkumise. See on ka meie peamiseks motivaatoriks, miks me Persona Dolls nukke kasutamine.

Metoodika rakendamiseks valiti välja lasteaiarühmad, kus lapsed on vanuses 3-6 aastat, kokku 120 lapsega. Valituks osutusid just need vanuserühmad, kuna selles vanuses muutub laps teadlikumaks oma tegude üle ning nukk võib lapse kasvamisprotsessi positiivselt mõjutada. Nukk aitab lapsel aksepteerida erinevusi ja suurendada empaatiavõimet teiste inimeste vastu. Nukutegevused annavad lastele head suhtlemisoskused kogu nende eluks.

Hetkel on Guadalupe koolis kasutusel neli erineva profiiliga nukku (Valéria, Tomé, Maria Eduarda ja Carlos). Nuku profiilid on välja töötatud projektis osalevate õpetajate poolt. Profiili koostamisel on jälgitud, et kõik profiilid oleksid meie kooli lastele kõige kasulikumad ning et nendega saaks puudutada võimalikult palju erinevaid probleeme.

Metoodika abil oleme käsitleanud erinevaid probleeme nagu rassilised erinevused, söömishäired, aressiivne käitumine, ülekaalulisus, hüperaktiivsus, füüsilised erinevused. Nukkude kasutusele võtmine ja projektis osalemine on selle kolme aasta jooksul pakkunud ja pakub endiselt palju rikastavaid kogemusi ja teadmisi.

Meie tegevused on välja arendatud õpetajate, koolitajate, inglise keele õpetajate, muusika õpetajate, vanemate ja teiste koostöös. Peame vanemaid oma peamisteks partneriteks lapse erinevuste aksepteerimise õpetamisel. Seetõttu oleme igal võimalikul juhul kaasanud vanemaid projekti tegemistesse.

Lisaks metoodikale on kontakt partnerriikidega olnud väga rikastav. Projekti "Iga laps on eriline" väga oluline osa on olnud teiste koolide ja riikide kultuuri ja õpetusmeetoditega tutvumine. Tulevikus proovime metoodika kasutamist jätkata uute õpilastega ja jagada oma projektist saadud teadmisi terves Portugalis.

PORTUGALI PERSONA DOLLS NUKUD

Nimi: Valéria

Pere: isa, ema ja kaks venda

Kultuuriline taust: Sündis Mosambiigi pealinnas Maputos. Tema isa on muusik ja ema on koduperenaine. Hiljuti kolis nende pere Portugali, sest tema isa kutsuti mängima suurde orkestrisse.

Kodu: Nad elavad väikeses korteris. Valeria jagab tuba oma vennaga. Nende pere otsib endale suuremat kodu.

Keel: portugali keel

Meeldivad: Ballet, oranž värv, koolis käija

Toidud: Meeldivad: Salat, hamburger ja krevetid. Ei meeldi:

kala, kummikommid ja apelsinid

Hirmud: pimedus, üksinda magamine, koerad (sest kunagi sai koera käest hammustada)

Füüsiline eripära: Ei ole

Hiljutine ajalugu: Saabus hiljuti Portugali ja alles kohaneb sealse eluga.

Valeria vanavanemad jäid Mozambiiki ja ta igatseb neid väga. Vanaema saadab talle kleite ja nad räägivad Skypes.

Mosambiigis sai ta emaga kodus olla, Portugalis peab aga käima koolis.

Tal ei ole veel ühtegi uut sõpra.

Nimi: Maria Eduarda

Pere: 65 aastane vanaisa, 29 aastane ema ja 33 aastane kasvend (erinevad isad). Kasuvennal on juba 8 aastane poeg.

Kultuuriline taust: Sündis Portugalis, Lissaboni linnas, kus tema isa töötab ärimehena. Tema ema on rahvusvaheline modell.

Kodu: Nad elavad luksuslikus korteris, Lissaboni kesklinnas.

Keel: portugali keel

Meeldib: Talle meeldib shokolaad. Tal on raskusi oma söögiisude kontrollimisega.

Ei meeldi: Talle ei meeldi lähedus.

Toit: Meeldib: Sööb kõike.

Füüsiline eripära: Ülekaaluline

Hiljutine ajalugu: Maria Eduardal on tähelepanu ja aktiivsushäire. Teda kiusatakse koolis tema ülekaalulisuse pärast. Kui ta on kurb, hakkab ta palju sööma.

Nimi: Tomé

Pere: Isa ja ema (lahutatud).

Taust: Tema vanemad on lahutatud. Tema ema on kohtunik ja isa on arst. Tome on oma peres ainus laps.

Keel: portugali keel

Meeldib: Ta lemmikvärv on punane ja talle meeldib koolis käija.

Ei meeldi: Talle ei meeldi sporti teha.

Toit: Armastab pizzat. Ei meeldi supid.

Hirmud: Kardab üksinda magada.

Füüsiline eripära: Tal on punased juuksed, pruunid silmad ja tedretähnid.

Hiljutine ajalugu: Ta elab Lissabonis (Portugalis) koos oma emaga. Tema eest hoolitseb lapsehoidja Maria, sest tema vanematel on vähe aega. Ta on sõltuvuses elektroonilistest seadmetest.

Nimi: Carlos

Pere: 50 aastane isa, 52 aastane ema ja 20 aastased kaksikõed.

Kultuuriline taust: Ta sündis oma kodukülas Monsarazis (Alentajo).

Kodu: Elavad üürimajas, jõe lähedal.

Keel: portugali keel

Meeldib: Talle meeldib süüa popkorni ja käija kalal.

Ei meeldi: Talle ei meeldi, kui inimesed narrivad teda tema kõne pärast (räägib aksendiga). Samuti ei meeldi talle kui teda narritatakse erinevate hüüdnimedega.

Toit: Talle maitseb "açorda de alho", mis on Alentejo

traditsiooniline roog, mis on tehtud purustatud leivast ja küüslaugust.

Füüsiline eripära: Kui Carlos sündis, oli tal sünnituse ajal hingamise probleeme. Talle ei meeldi kallistamine ja musitamine. Tal on Aspergeri sündroom. Ta ei vaata inimestele silma, kui ta nendega räägib.

Hiljutine ajalugu: Tema vanemad on koguaeg töötanud keraamika valdkonnas, kuid majanduskriisi tõttu pidid nad kolima kalastuslinna Setubal. Hetkel töötab tema isa kalurina, tema ema on koristaja. Hoolimata nende üpris raskest rahalisest olukorrast, käivad kõik pere lapsed erakoolides.

KREEKA - SCHOOL OF PALEKASTRO

Palekastro kool on tüüpiline Kreeka kool, millel on kõrge osalus Euroopa projektides alates aastast 1999. Tänu osalemisele Erasmus+ projektis "Every child is special" oleme saanud tuttavaks Persona Dolls metoodikaga. See oli meie esimene kokkupuude sellise

uutviisi õpetamise meetodiga. Sellest alates oleme korda viinud palju, esiteks oma kooli keskkonnas ja seejärel piirkonna koolides. Meie viimaseid tegevusi on olnud Persona Dolls seminar lasteaia õpetajatele ning õpetajatele alkoolis 1 ja 2 klassist ja põhikoolist. Esimese asjana tegime selgeks erinevuse draama nuku ja Persona Dolls metoodilise nuku vahel.

Persona Dolls nukud on olemas teasel eesmägil, kui tüüpilised draamanukud klassiruumides. Kui laps kohtub Persona Dolls nukuga või osaleb nukutegevuses, siis suhtleb ta nõ oma kaaslasega. Selle saavutamiseks oleme loonud nukkudele isiksused, mille kaudu nukud samastuvad päris lastega ja nende omadustega. Need omadused aitavad lastel nukkudega sidet leida ja niimoodi muutuvad need nukulood väga võimsaks.

Persona Dolls nukud esindavad selle kogukonna mitmekesisust, neid inimesi kellega lapsed igapäevaselt kokku puutuvad. Me ei räägi siinkohal ainult kultuurilisest mitmekesisusest vaid ka perekondade, erivajaduste ja sotsiaalse tasuta erinevustest.

Töö Persona Dolls metoodikaga toeatab mitmekesisuse ja võrdsuse rakendamise ideed. Käsitletavad teemad ei ole samad igas asukohas vaid nukkude ja teemade valik sõltub just nenedest lastest ja nende laste vajadustest, kellega tegeletakse.

ÄRGE UNUSTAGE, ET:

"Need nukud on erilised"

KREEKA PERSONA DOLLS NUKUD

Eric

- Eric on pärit Senegalist ja ta on moslem.
 - Tal on üks vend ja üks õde, mõlemad on temast vanemad.
 - Ta vanemad töötavad kohalikus oliiviõli tehases.
 - Pere kolis Kreetale, kuna nende sugulased juba elasid siin aga praegusel hetkel on nad ainukesed Aafriklased selles külas, kuna nende sugulased lahkusid mõned kuud tagasi.
 - Talle meeldib küla peal jalgpalli mängida.
- Eric ei võta piisavalt tihti osa kooli tegevustest ja õppetööst.
 - Ta ei räägi kreeka keelt ja seetõttu on tal väga raske sõpru leida ja teistega suhelda.
 - Talle ei meeldi teiste lastega koos süüa.

Ellen

- Ellen on sündinud Taanis, tema pere tuli Kreetale tema isa töö tõttu, kes töötab insenerina energia tehases.
- Ta räägib taani keelt ja veidi inglise keelt. Talle valmistab raskusi kreeka keeles rääkimine ja arusaamine, seetõttu on tal raske teiste lastega suhelda.
- Talle ei meeldi teiste lastega koos mängida, kuna tal on raske kaaslastega suhelda.
- Talle meeldib lugeda raamatuid ja mängida koos oma õega.

- Talle meeldib Kreeka toit.
- Talle meeldivad väga kohalikud maiustused ja puuviljad.
- Ta oskab väga hästi tantsida.
- Ta näeb Kreeka lastest erinev välja, kuna tal on heledad juuksed.
- Pere elas enne Kreekasse kolimist aasta aega Saksamaal.

Yuri

- Yuri on pärit Ukrainast ja ta tuli koos oma perega Kreekasse peale sõda oma koduriigis.
- Tal on üks õde, kes on temast noorem.
- Ta vanemad olid Ukrainas õpetajad.
- Pere kolis Kreetale, kuna nad arvasid, et siin on lihtsam tööd leida. Ema ja isa leidsid töö reisibüroos. Nad elavad Sitias.
- Talle meeldib veeta aega kooli mänguväljakul korvpalli mängides.
- Talle meeldib kõigest kooli tegevustest osa võtta.
- Ta ei räägi Kreeka keelt aga ta räägib veidi

inglise keelt. Yurile valmistab raskusi sõprade leidmine ja teistega suhtlemine, aga ta on väga kiire õppi ja aja möödudes muutub olukord paremaks.

- Talle meeldib teiste lastega koos süüa, aga kuna ta kannab prille siis vahest lapsed narrivad teda prillide jatema juuksevärvi tõttu.

Anna

- Anna on pärit Ukrainast ja ta tuli Kreekasse omaperega peale sõda.
- Tal on üks vend, kes on temast vanem.
- Ta vanemad olid Ukrainas õpetajad.

- Pere kolis Kreetale, kuna nad arvasid, et siin on lihtsam tööd leida. Ema ja isa leidsid töö reisibüroos. Nad elavad Sitias.
- Talle ei meeldi teiste lastega koos mängida, kuna ta ei saa teiste lastega suhelda, sest ta ei oska kreeka ega inglise keelt ning peamiselt kuna tal on liikumise raskus, seoses sõjast saadud jalavigastusega vasakul jalal.
- Talle meeldib lugeda raamatuid ja mängida koos oma vennaga.
- Talle meeldib väga Kreeka ilm ja meri. Ta jalutab sagely mööda mereäärt.
- Talle meeldib väga Kreeta söök.
- Ta oskab väga hästi klaverit mängida ja ta tahab väga osaleda kooli muusikatundides koheselt kui ta on tervem ja oskab rohkem kreeka keelt.
- Ta näeb Kreeka tüdrukutest erinev välja oma heledate juuste tõttu ja sarnaselt vennaga on tal probleeme vahest oma klassikaaslastega.
- Ta tahab jälle terveks saada ja suureks saadest minna Ameerikasse õppima.

Haris

- Haris on pärit Kreetalt, Sitia linnast. Ta vanemad on Kreeklased. Majanduskriisi tõttu lahkus pere Saksamaale parema elu lootuses. Nad tulid sel aastal tagasi, sest nad ei harjunud eluga Saksamaal ja nad igatsesid oma saare, kodu ja sugulaste järgi.
- Tema isal oli ennem majanduskriisi Kreekas oma ettevõtte. Ta oli sunnitud omapoe sulgema ja viima oma pere välismaale. Saksamaal töötas ta kokana suures restoranis.
- Ta ema töötas koos isaga. Saksamaal töötas ema samas restoranis teenindajana.
- Tal on õde, kelle nimi on Maria, kes on 9 aastane. Ta on väga tark ja aitab Harist kodutöödega. Nad mängivad sageli koos lauamänge.
- Harisele meeldib mängida kitarri ja laulda. Talle meeldib ka väga mängida jalgpalli ja korvpalli aga oma geneetilise probleemi tõttu ei saa ta väga kiiresti joosta. Talle meeldivad väga souvlaki, gyros ja moussaka toidud.
- Haris sai eelmisel aastal tehisjala ja nüüd läheb ta elu paremaks. Ta saab nüüd kõndida, joosta ja jalgpalli mängida. Haris kardab, et tema probleemi tõttu, et taha teised lapsed temaga sõbraks saada ja koos mängida.

TÜRGI - TALATPASA ORTAOKULU

Meie kool alustas Persona Dolls metoodika kasutamist 2015 aastal projekti "Iga laps on eriline" raames. Selline uus lähenemine on kasulik nii lasteaia lastele kui ka õpetajatele.

Metoodika aitab üksteist mõista ning aksepteerida inimeste erinevusi, nagu prillide kandmine, autism, sotsiaalsed probleemid jne. Me kasutame seda metoodikat erinevate probleemide lahendamiseks, näiteks kiusamise ja agressiivse käitumise lahendamiseks.

Meie lasteaias on hetkel 4 Persona Dolls nukku. Meie

õpetajad kasutavad neid oma tundides järjepidevalt. Õpilaste mõtted ja käitumine on tänu Persona Dolls metoodikale paranenud.

Meie kooli probleemideks on erinevuste austamine, erivajaduste mõistmine, üksteise austamine.

Me tutvustasime Persona Dolls metoodikat kogu Izmiri linnale ning see on andnud positiivseid tulemusi. Persona Dolls metoodika rakendamine suureneb Izmiris iga päevaga.

TÜRGI PERSONA DOLLS NUKUD

Nimi: Bora

Pere : Tema ema ja isa on lahutatud. Tal on vanem vend ja noorem õde. Ta elab koos ema ja noorema õega korteris. Ta räägib türki keelt. Ta vanaisa ja vanaema elavad kaugel teises linnas. Ta igatseb oma vanavanemaid väga.

Talle meeldib : Jalgpalli mängida, legodega mängida, ujuda. Talle meeldib oma sõpru aidata ja nendega asju jagada. Ta lemmikvärv on sinine.

Talle ei meeldi: Prille kanda, juurvilju süüa, mängudes kaotada.

Talle valmistab raskusi: Tal on prillide pärast raske ja halb jalgpalli mängida.

Hiljutine ajalugu: Tema pere kolis Adana linnast Izmiri töö pärast. Nad elavad korteris. Ta ei saa õues mängida, sest õues ei ole selle jaoks eraldi hoovi. Bora igatseb oma vanu sõpru ja nendega õues mängimist. Ta armastab jalgpalli kuid tal on raske prillidega jalgpalli mängida. Tema ema ja isa on lahutatud. See muudab Bora kurvaks ja rahutuks. Ta igatseb väga ka oma vanavanemaid.

Nimi: Yasemin

Pere: Ta elab Izmiri linnas koos isa, ema ja vennaga. Tema ema on Türklane ja isa Kreeklane. Tal on noorem vend. Nad elavad eramajas. Tal on ilus oma tuba.

Talle meeldib: Maalida, Nukkudega mängida, tõukerattaga sõita, üksinda mängida. Tema lemmikvärvid on roosa ja lilla.

Talle ei meeldi: Ei meeldi teistega jagada. Ei meeldi mõned toidud, armastab hamburgereid. Ei söö kala ja juurvilju. Talle ei meeldi kui teised tema nukuga mängivad.

Valmistab raskusi: Ta ei räägi ladusalt. Tal on raske teistega koos mängida. Tema üks jalg on lühem kui teine. Tal on raske kõndida. Tal lonkab. Ta ei saa tantsida ja ta on selle pärast väga kurb. Ta kardab äikest ja pimedust.

Hiljutine ajalugu: Ta isa töötab Izmiri sadamas ja ema töötab haiglas. Ta vanaema ja vanaisa elavad Kreekas. Ta igatseb neid väga. Juba sünnist saadik on ta üks jalg lühem, mis on tema jaoks kõige suurem probleem.

Nimi: Esma

Pere: Ta ema ja isa on türkklased. Isa töötab kontoris. Ema on koduperenaine. Ta vanevanemad elavad maal. Tal on vanem õde. Nad elavad korteris. Räägib türki keelt.

Talle meeldib: Numbrid ja arvutamine, puslede kokku panemine. Meeldib vaadata töötavat pesumasinat. Meeldib asju korduvalt teha. Armastab muusikat. Meeldivad hobused ja ponid. Meeldib sinine värv.

Talle ei meeldi: grupis mängimine, teistega suhtlemine.

Valmistab raskusi: Ta on autist. Ta ei saa teistega mängida. Tal on sotsiaalsed probleemid. Ta vahel karjub. Ta muutub vahel agressiivseks, kui kohtab inimesi keda ta ei tunne. Ta suhtleb ainult õpetajaga. Eelistab olla ja mängida omaette. Vajab personaalset tuge.

Hiljutine ajalugu: Kui ta sai 2 aastaseks, mõistis ta pere, et ta on teistest erinev. Nad läksid arsti juurde, kus selgus, et ta on autist. Ta hakkas käima taastusravis. Kui ta hakkas lasteaias käima, tekkis tal palju probleeme. Ta õpetaja ja pere proovivad teda tema probleemidega aidata. Ta armastab olla vanavanemate juures maal. Seal tunneb ta ennast rahulikuna.

Nimi: Suphi

Pere: Tema ema on Pärslane ja isa on Türklane. Tal on vanem vend, kaks vanemat õde ja üks noorem õde. Ta elab Izmiri äärelinnas. Ta räägib väga hästi pärsia keelt, kuid ei oska türgi keelt.

Talle meeldib: Autodega mängida, Legodega mängida, Pärsia toit.

Talle ei meeldi: teistega mängida, õpetajalt küsimusi küsida. Talle ei meeldi tüdrukud, sest nad narrivad teda tema nahavärvi pärast. Talle ei maitse kala ja juurviljad.

- Talle valmistab raskusi: Ta ei oska türgi keelt ning selle pärast ei saa ta teiste lastega suhelda. Ta igatseb oma vana kodu Iraanis. Talle meeldib rohkem Iraan, sest seal elavad tema vanavanemad ja sõbrad.

Hiljutine ajalugu: Ta elas varem Iraanis. Nad kolisid Türki isa töö tõttu. Ta isa töötab ehitusfirmas. Nende perel on rahalisi probleeme. Seetõttu peavad nad elama äärelinnas. Ta ei tunne ennast lasteaias hästi, sest ta ei oska türgi keelt.

Raamat on valminud Erasmus+
projekti raames, mida rahastab
Euroopa Komisjon.